

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิชัย จิตตาณิชย์
2565

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. บุคคลธรรมดา (ม.56)
2. ผู้ที่ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (ม.57ทวิ วรรคหนึ่ง)
3. กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (ม.57ทวิ วรรคสอง)
4. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล (ม.56วรรคสอง)
5. วิสาหกิจชุมชนตาม พรบ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

มาตรา 56 วรรคหนึ่ง “ให้บุคคลทุกคน เว้นแต่ผู้เยาว์ หรือผู้ที่ศาลสั่ง ให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วพร้อมทั้งข้อความอื่น ๆ ภายในเดือนมีนาคม ทุก ๆ ปี ตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งถ้าบุคคลนั้น

(1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท

(2) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 120,000 บาท

(3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 120,000 บาท หรือ

(4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 220,000 บาท

หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีอากร

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)
2. หลักความเป็นกลาง (Neutrality)
3. หลักความแน่นอน (Certainty)
4. หลักความประจักษ์แจ้ง (Evidence)
5. หลักประสิทธิภาพในการบริหาร (Administrative Efficiency)
6. หลักผลการจำกัดรายจ่ายสุทธิ (Net Expenditure Restraining Effect)

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)

1.1 หลักความสามารถในการชำระภาษี (The Ability-to-pay Principle)

1.2 หลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (The Benefit Principle)

หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีอากร

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)
2. หลักความเป็นกลาง (Neutrality)
3. หลักความแน่นอน (Certainty)
4. หลักความประจักษ์แจ้ง (Evidence)
5. หลักประสิทธิภาพในการบริหาร (Administrative Efficiency)
6. หลักผลการจำกัดรายจ่ายสุทธิ (Net Expenditure Restraining Effect)

3. หลักความแน่นอน (Certainty)

3.1 ความแน่นอนในด้านภาระภาษี (Certainty of Incidence)

3.2 ความแน่นอนของหนี้ภาษี (Certainty of Liability)

หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีอากร

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)
2. หลักความเป็นกลาง (Neutrality)
3. หลักความแน่นอน (Certainty)
4. หลักความประจักษ์แจ้ง (Evidence)
5. หลักประสิทธิภาพในการบริหาร (Administrative Efficiency)
6. หลักผลการจำกัดรายจ่ายสุทธิ (Net Expenditure Restraining Effect)

มาตรา 56 วรรคหนึ่ง “ให้บุคคลทุกคน เว้นแต่ผู้เยาว์ หรือผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วพร้อมทั้งข้อความอื่น ๆ ภายในเดือนมีนาคม ทุก ๆ ปี ตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งถ้าบุคคลนั้น

(1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท

(2) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตาม
มาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 120,000 บาท

(3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 120,000 บาท หรือ

(4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตาม ม.40 (1)
ประเภทเดียวเกิน 220,000 บาท

(1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท

(2) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 120,000 บาท

(3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 120,000 บาท หรือ

(4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 220,000 บาท

ตย. ผู้มีเงินได้เป็นโสด มีเงินได้ตาม ม.40 (1)=50,000 บาท
และมีเงินได้ตาม ม.40 (2)=40,000 บาท ในปีภาษีเดียวกัน
ผู้มีเงินได้จะต้องยื่นแบบแสดงรายการหรือไม่ ?

2. ผู้ที่ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (ม.57ทวิ
วรรคหนึ่ง)

มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง “ถ้าผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 56 วรรค 1 ถึงแก่ความตายเสียก่อนที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามมาตรา 56 วรรค 1 หรือก่อนที่ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ได้ปฏิบัติตามมาตรา 57 ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณีปฏิบัติแทน และโดยเฉพาะในการยื่นรายการเงินได้พึงประเมินของผู้ตายนั้น ให้รวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตายและของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย เป็นยอดเงินได้พึงประเมินที่จะต้องยื่นทั้งสิ้น”

ตย. ระหว่างวันที่ 1 ม.ค.-31 ส.ค. 2564 นายเอ. ทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 100,000 บาท รวม 8 เดือน ได้ค่าจ้าง 800,000 บาท และนายเอ. มีตึกแถวให้เช่าอีก 2 คูหา เก็บค่าเช่าคูหาละ 10,000 บาท/เดือน สัญญาเช่ามีกำหนด 3 ปี นับแต่วันที่ 1 ม.ค. 2564-31 ธ.ค. 2566

ต่อมาวันที่ 1 ก.ย. 2564 นายเอ. ถึงแก่ความตาย มีทายาท 2 คน คือ นายบี. และนายซี ได้รับมรดกตึกแถว 2 คูหา แต่ยังไม่ได้แบ่งกัน ตึกแถวยังคงให้เช่าต่อไป อีก 4 เดือนต่อมาได้ค่าเช่ารวม 80,000 บาท ผู้จัดการมรดกของนายเอ. ได้แบ่งค่าเช่าให้นายบี. และนายซี. คนละ 40,000 บาท

ดังนี้ เงินได้จากเงินเดือน 800,000 บาท และค่าเช่า 160,000 บาท รวม 960,000 บาท ที่นายเอ. ได้รับก่อนตาย และเงินได้จากค่าเช่า 80,000 บาท ที่กองมรดกของนายเอ. ได้รับหลังจากนายเอ. ตายไปแล้ว จะต้องเสียภาษีอย่างไร ?

3. กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (ม.57ทวิ วรรคสอง)

มาตรา 57 ทวิ วรรคสอง “สำหรับในปีต่อไปถ้ากองมรดกของผู้ตายยังมีได้แบ่งและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตามมาตรา 56 (1) ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้ในชื่อกองมรดกของผู้ตาย”

ในปีต่อมา ถ้าตีกแถวยังคงให้เขาต่อไป กองมรดกได้รับค่าเช่าตลอดปี 240,000 บาท แบ่งให้ทายาทคนละครึ่ง 120,000 บาท
ดังนี้

1. ค่าเช่าทั้งหมดจำนวน 240,000 บาท จะเสียภาษีในนามของใคร ?
2. เงินส่วนแบ่งค่าเช่าที่ทายาทได้รับคนละ 120,000 บาท ทายาทต้องนำไปเสียภาษีอีกหรือไม่ ?

คำพิพากษาฎีกาที่ 171/2521 เมื่อกองมรดกโจทก์ยังมีได้แบ่งปันกันระหว่างทายาท เงินค่าเช่าที่ได้รับจากผู้เช่าทรัพย์สินของกองมรดกย่อมเป็นของกองมรดก เพราะเป็นดอกผลผลิตินัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 111 ซึ่งจักต้องนำไปแบ่งปันกันระหว่างทายาทต่อมาภายหลัง แม้ตามพินัยกรรมจะระบุให้แบ่งเงินค่าเช่าแก่ทายาท 3 คน และผู้จัดเก็บผลประโยชน์ของกองมรดกได้แบ่งค่าเช่าที่เก็บมาได้ให้แก่ทายาทไปตามพินัยกรรมแล้ว ก็หาใช่ว่าเงินนั้นตกแก่ทายาท 3 คนนั้นทันทีไม่ กรณีเข้าตามมาตรา 57 ทวิ วรรคสอง ซึ่งผู้จัดการมรดกหรือทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้ว แต่กรณีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีเงินได้ในชื่อกองมรดกของผู้ตาย.

ถ้าในปี 2566 มีการแบ่งมรดกตึกแถว 2 คูหา ให้แก่ นายบี. และนายซี. คนละคูหา และต่างคนต่างให้เช่าต่อไป ได้รับค่าเช่าคนละ 120,000 บาท ค่าเช่าที่ได้รับสองคนรวมกันเป็นเงิน 240,000 บาท จะต้องเสียภาษีในนามของใคร ?

ตึกแถว 2 คูหา ที่นายบี. และนายซี. ได้รับ มีราคาคูหาละ 1 ล้านบาท จะถือเป็นเงินได้พึงประเมินของนายบี. และนายซี. หรือไม่ และต้องเสียภาษีหรือไม่ ?

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. บุคคลธรรมดา (ม.56)
2. ผู้ที่ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (ม.57ทวิ วรรคหนึ่ง)
3. กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (ม.57ทวิ วรรคสอง)
4. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชินิติบุคคล (ม.56วรรคสอง)
5. วิสาหกิจชุมชนตาม พรบ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

มาตรา 56 วรรคสอง “ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตาม (1) ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้น... การเสียภาษีในกรณีเช่นนี้ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นเสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว... ทั้งนี้ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้ดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก แต่ถ้ามีภาษีค้างชำระให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลทุกคนร่วมรับผิดชอบในเงินภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย”

บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชั้นเงินได้สุทธิ	จำนวนเงินได้สุทธิในแต่ละชั้น	อัตราภาษีร้อยละ	ภาษีในแต่ละชั้น	ภาษีสะสม
๐ - ๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๕	ยกเว้น	๐
๑๕๐,๐๐๑ - ๓๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๕	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐
๓๐๐,๐๐๑ - ๕๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๐	๒๐,๐๐๐	๒๗,๕๐๐
๕๐๐,๐๐๑ - ๗๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๑๕	๓๗,๕๐๐	๖๕,๐๐๐
๗๕๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๒๐	๕๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๐๐
๑,๐๐๐,๐๐๑ - ๒,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๕	๒๕๐,๐๐๐	๓๖๕,๐๐๐
๒,๐๐๐,๐๐๑ - ๕,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓๐	๙๐๐,๐๐๐	๑,๒๖๕,๐๐๐
๕,๐๐๐,๐๐๑ ขึ้นไป		๓๕		

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลทั่วไป เสียในอัตรา 20 %
(ถ้าไม่ใช่ SME จะเสียภาษีในอัตราคงที่ 20% ของกำไรสุทธิตั้งแต่บาทแรก)
2. ถ้าเป็น SME (บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการในรอบ บ/ช ไม่เกิน 30 ล้านบาท)

กำไรสุทธิ	อัตราภาษี
0 - 300,000	ยกเว้น
300,001 - 3,000,000	15 %
3,000,001 ขึ้นไป	20 %

มาตรา ๓๙

“คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล” หมายความว่า
บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกระทำการร่วมกันอันมิใช่
เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ

ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๑๒ “อันว่าสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น

ตัวอย่าง ก. และ ข. ตกลงลงขันกันคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซื้อรถแท็กซี่มา ๑ คัน นำออกให้เช่า ค่าเช่าที่ได้รับจะถือเป็นเงินได้พึงประเมินของ ห้างหุ้นส่วนสามัญ ก. และ ข. หรือถือเป็นเงินได้พึงประเมินของ คณะบุคคล ก. และ ข. ?

มาตรา 56 วรรคสอง “ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคล
ที่มีใช้นิติบุคคลมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตาม (1)
ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินในชื่อของ
ห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้น...การเสียภาษีในกรณีเช่นนี้ให้ผู้อำนวยการหรือ
ผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้
พึงประเมินทั้งสิ้นเสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว... ทั้งนี้ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือ
บุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้ดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก
แต่ถ้ามีภาษีค้างชำระให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลทุกคนร่วมรับผิดชอบ
ในเงินภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๕/๒๕๑๙, ๒๔๐๑/๒๕๔๓

“การฟ้องคณะบุคคลเป็นจำเลยนั้น ฟ้องไม่ได้ เพราะคณะบุคคล
มิใช่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลตามกฎหมาย”

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๘๗/๒๕๕๙ “การที่หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน เป็นโจทก์ฟ้องคดีต่อศาลเพื่อโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ย่อมมีอำนาจฟ้องได้เพราะโจทก์ต้องร่วมรับผิดชอบตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๐ จึงถือว่าโจทก์ถูกโต้แย้งสิทธิจากคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว”

มาตรา 56 วรรคสอง “ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชินติบุคคลมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตาม (1) ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้น...การเสียภาษีในกรณีเช่นนี้ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นเสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว... ทั้งนี้ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้ดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก แต่ถ้ามีภาษีค้างชำระให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลทุกคนร่วมรับผิดชอบในเงินภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๓๓/๒๕๓๓ “โจทก์ซื้อขายที่ดินร่วมกับ ส. เข้าลักษณะเป็นการกระทำของคณะบุคคลมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๗๗ โจทก์จึงต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินภาษีของคณะบุคคลนั้นทั้งหมดเต็มจำนวนมิใช่รับผิดชอบเพียงครั้งเดียว”

เมื่อห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคลประกอบกิจการแล้วมีกำไร นำกำไรมาแบ่งให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคล เงินส่วนแบ่งกำไรที่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลได้รับ จะต้องนำไปเสียภาษีอีกหรือไม่ ?

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. บุคคลธรรมดา (ม.56)
2. ผู้ที่ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี (ม.57ทวิ วรรคหนึ่ง)
3. กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (ม.57ทวิ วรรคสอง)
4. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล (ม.56วรรคสอง)
5. วิสาหกิจชุมชนตาม พรบ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนฯ มาตรา ๓

“วิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคล ที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของชุมชนที่สร้างรายได้ และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชน วิสาหกิจชุมชนจึงมีหน้าที่ ต้องเสียภาษีเงินได้ตาม ป.รัษฎากร ส่วนจะเสียภาษีประเภทใด นั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนนั้น ๆ

วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล

- เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด หรือบริษัท มหาชนจำกัด

- เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ข้อ ๒ (๗๘)

บัญญัติยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ซึ่งมีรายได้ไม่เกิน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับปีภาษีนั้น (สำหรับเงินได้ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๕๒ ถึง ๓๑ ธ.ค. ๖๕)

แต่ถ้าวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เกิน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี จะต้องนำเงินได้ตั้งแต่บาทแรกมาคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การหักค่าลดหย่อน

สำหรับวิสาหกิจชุมชนที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล สามารถหักค่าลดหย่อนสำหรับผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยได้คนละ ๖๐,๐๐๐ บาท แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท

เงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากวิสาหกิจชุมชน ต้องเสียภาษีหรือไม่ ?

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลทั่วไป เสียในอัตรา 20 %
(ถ้าไม่ใช่ SME จะเสียภาษีในอัตราคงที่ 20% ของกำไรสุทธิตั้งแต่บาทแรก)
2. ถ้าเป็น SME (บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการในรอบ บ/ช ไม่เกิน 30 ล้านบาท)

กำไรสุทธิ	อัตราภาษี
0 - 300,000	ยกเว้น
300,001 - 3,000,000	15 %
3,000,001 ขึ้นไป	20 %

ส่วนวิสาหกิจชุมชน ไม่ว่าจะประกอบกิจการใน
รูปแบบใด ถ้าหากมีรายได้จากการขายสินค้าหรือการ
ให้บริการเกิน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท/ปี หรือต่อรอบ บ/ช
ก็มีหน้าที่ยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและเสีย
ภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

วิสาหกิจชุมชน ที่ประกอบกิจการที่อยู่ในบังคับ
ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ จะต้องนำรายรับมาเสียภาษี
ธุรกิจเฉพาะด้วย

หลักความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้เสียภาษี (Connection หรือ Nexus Rule)

มีอยู่ ๓ หลัก คือ

๑. หลักสัญชาติ (Nationality Rule)
๒. หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)
๓. หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule)

๑. หลักสัญชาติ (Nationality Rule)

คือหลักที่ว่า “เมื่อบุคคลใดถือสัญชาติของประเทศใด บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศนั้น ไม่ว่าจะ บุคคลนั้นจะมีถิ่นที่อยู่ในประเทศนั้นหรือไม่ และไม่ว่า เงินได้ที่บุคคลนั้นได้รับจะเกิดจากประเทศนั้นหรือไม่”

๒. หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)

คือหลักที่ว่า “เมื่อบุคคลใดมีถิ่นที่อยู่ในประเทศใด บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศนั้น โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะถือสัญชาติของประเทศนั้นหรือไม่ และไม่คำนึงว่าเงินได้ที่บุคคลนั้นได้รับจะมาจากการทำงานหรือการทำธุรกิจในประเทศนั้นหรือไม่”

๓. หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule)

คือหลักที่ว่า “เมื่อบุคคลใดมีเงินได้จากแหล่งในประเทศใด บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศนั้น โดยไม่คำนึงว่า บุคคลนั้นจะมีสัญชาติของประเทศนั้นหรือไม่ และไม่คำนึงว่า บุคคลนั้นจะมีถิ่นที่อยู่ในประเทศนั้นหรือไม่”

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- ใช้หลักถิ่นที่อยู่ (ม.๔๑ ว.สอง และ ว.สาม) และ
- หลักแหล่งเงินได้ (ม.๔๑ ว.หนึ่ง)

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

- ถ้าเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตาม กม.ไทย ใช้หลักถิ่นที่อยู่ (ม.๖๖ ว.หนึ่ง,)
- ถ้าเป็นบริษัท ตปท. ใช้หลักแหล่งเงินได้ (ม.๖๖ ว.หนึ่ง และ ว.สอง, ม.๗๐ ม.๗๖ ทวิ)

ต.ย. ธ.กสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตาม กม.ไทย ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามหลักถิ่นที่อยู่ โดยเสียภาษีจากเงินได้ที่เกิดขึ้นทั่วโลก (World Wide Income)

และเป็นการเสียภาษีตามหลักการเกิดเงินได้ (Arising Basis) คือ เมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้ว ต้องเสียภาษี โดยไม่คำนึงว่าจะนำหรือโอนเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยหรือไม่

ต่างกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตาม ป.รัษฎากร
มาตรา ๔๑ ว.สอง ที่ใช้หลักการนำหรือโอนเงินได้ (Remittance Basis)
คือ ถ้าผู้มีเงินได้เป็นบุคคลธรรมดาและเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย
แต่มีเงินได้ที่เกิดขึ้นนอกประเทศ จะต้องเสียภาษีก็ต่อเมื่อมีการนำ
หรือโอนเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทย

ต.ย. บริษัท เอ. จำกัด จดทะเบียนในประเทศไทย
ได้เข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย เมื่อสาขาประกอบกิจการ
มีรายได้ จะต้องนำรายได้เฉพาะที่เกิดจากการประกอบกิจการ
ของสาขาในประเทศไทยมาเสียภาษีตามหลักแหล่งเงินได้

หลักความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้เสียภาษี (Connection หรือ Nexus Rule)

มีอยู่ ๓ หลัก คือ

๑. หลักสัญชาติ (Nationality Rule)
๒. หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)
๓. หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule)

หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)

มาตรา ๔๑ ว.สาม “ผู้ใดอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะรวมเวลาทั้งหมดถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย”

หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)

มาตรา ๔๑ ว.สอง “ผู้ใดอยู่ในประเทศไทยมีเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา ๔๐ ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่งานหรือ กิจการที่ทำใน ตปท. หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ใน ตปท. ต้อง เสียภาษีเงินได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้เมื่อนำเงินได้พึงประเมินนั้น เข้ามาในประเทศไทย”

สำหรับเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นใน ตปท. ตาม มาตรา ๔๑ ว.สอง แยกได้เป็น ๓ กรณี คือ

๑. เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำใน ตปท.
๒. เงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำใน ตปท.
๓. เงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ใน ตปท.

๑. เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำใน ตปท.

หมายถึง การมีเงินได้จากการไปเป็นลูกจ้างหรือรับจ้างทำงานใน ตปท. ซึ่งมีลักษณะเป็นเงินได้จากการให้บริการส่วนบุคคล (Personal Service) ใน ตปท. ซึ่งอาจเป็นการให้บริการส่วนบุคคลที่ไม่เป็นอิสระ (Dependent Personal Service) หรือเป็นการให้บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระ (Independent Personal Service)

๒. เงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำใน ตปท.

หมายถึง การมีเงินได้จากการไปประกอบธุรกิจหรือประกอบกิจการใน ตปท.

๓. เงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ใน ตปท.

หมายถึง กรณีที่ผู้มีเงินได้มีทรัพย์สินอยู่ใน ตปท. และทรัพย์สินนั้นก่อให้เกิดเงินได้ขึ้น

การนำเงินได้ที่เกิดขึ้นใน ตปท. เข้ามาในประเทศไทย ไม่จำเป็นต้องเป็นการนำเงินสดเข้ามา การโอนเงินหรือการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้ในประเทศไทย ถือว่าเป็นการนำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยแล้ว

ต.ย. บริษัท เอ. ในสหรัฐอเมริกา ได้จ้าง นาย ก. ไปทำงานที่
สหรัฐอเมริกา เป็นเวลา ๔ เดือน ตกลงค่าจ้างเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐
บาท โดยบริษัท เอ. โอนเงินเดือนให้กับภริยาของนาย ก. ใน
ประเทศไทยทุกเดือน นาย ก. จะต้องนำเงินเดือน ๔๐๐,๐๐๐ บาท
มาเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยหรือไม่

การนำเงินได้ที่เกิดขึ้นใน ตปท. เข้ามาในปีภาษี
เดียวกันกับปีที่มีเงินได้ จะแตกต่างกับการนำเงินได้เข้า
มาในปีภาษีอื่นหรือไม่

ต.ย. เมื่อวันที่ ๑ ต.ค. ๖๔ นาย ข. เดินทางไปประเทศ
ฟินแลนด์ และวันที่ ๑ ธ.ค. ๖๔ นาย ข. เดินทางกลับประเทศไทย
ในระหว่างที่อยู่ในประเทศฟินแลนด์ นาย ข. มีเงินได้จากการ
ทำงาน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๓๑ ธ.ค. ๖๔ นาย ข. ได้
โอนเงินได้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เข้ามาในประเทศไทย

ต.ย. วันที่ ๑ ม.ค. ถึงวันที่ ๓๐ เม.ย. ๖๔ นาย ค. เดินทางไป
ประเทศสิงคโปร์ และเปิดร้านขายอาหาร มีรายได้ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
นาย ค. ได้โอนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เข้ามาในประเทศไทย

วันที่ ๑ พ.ค. ถึง ๓๑ ส.ค. ๖๔ นาย ค. เดินทางกลับและ
อยู่ในประเทศไทย ส่วนร้านอาหารยังคงเปิดดำเนินการต่อ มีรายได้อีก
๓๐๐,๐๐๐ บาท

วันที่ ๑ ก.ย. ถึง วันที่ ๓๑ ธ.ค. ๖๔ นาย ค. เดินทางกลับไป
ประเทศสิงคโปร์ และมีรายได้จากร้านอาหารอีก ๖๐๐,๐๐๐ บาท
นาย ค. โอนเงินอีก ๔๐๐,๐๐๐ บาท เข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกัน

หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule)

มาตรา ๔๑ ว.หนึ่ง “ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ”

มาตรา ๔๑ ว.หนึ่ง บัญญัติเพียงว่า หากบุคคลนั้นมีเงินได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งใน ๔ กรณี ดังต่อไปนี้ ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศไทยตามหลักแหล่งเงินได้ ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ

๑. มีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย
๒. มีเงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือ
๓. มีเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย
๔. มีเงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

๑. มีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

หมายถึง การเข้ามาเป็นลูกจ้างหรือรับทำงานให้
ในประเทศไทย

เช่น ชาวต่างชาติเข้ามาเป็นลูกจ้างหรือรับทำงานให้
ในประเทศไทย

ฎ. ๒๐๑/๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า “โจทก์เข้ามากำกับภาพยนตร์
ในประเทศไทย ตามที่บริษัท ท. จำกัด ว่าจ้าง ถือว่าโจทก์เข้ามารับ
ทำงานในประเทศไทย ค่าจ้างที่โจทก์ได้รับจากบริษัทดังกล่าวจึงเป็น
เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๐ (๒) อันเกิดจากหน้าที่งาน
ที่ทำในประเทศไทย ไม่ว่าจะโจทก์จะได้รับชำระค่าจ้างดังกล่าวใน
ประเทศไทยหรือในต่างประเทศ ก็ต้องถือว่าโจทก์มีแหล่งเงินได้
ในประเทศไทย และมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่
ประเทศไทย”

๒. มีเงินได้เนื่องจากกิจการที่ทำในประเทศไทย

หมายถึง การเข้ามาประกอบธุรกิจหรือประกอบกิจการ
ในประเทศไทย

เช่น ชาวอินเดีย เข้ามาเปิดร้านอาหารอินเดียในประเทศไทย

๓. มีเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย

หมายถึง กรณีผู้มีเงินได้ทำงานใน ตปท. ให้แก่นายจ้างใน
ประเทศไทย

เช่น บริษัทในประเทศไทยได้ทำสัญญาว่าจ้างบุคคลที่อยู่ใน
ตปท. ให้เป็นตัวแทนหาลูกค้าที่อยู่ใน ตปท. เพื่อซื้อสินค้าจากบริษัทใน
ประเทศไทย ค่าตอบแทนที่ลูกจ้างได้รับตามสัญญา ถือเป็นเงินได้เนื่อง
จากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย

การมีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

ผู้มีเงินได้ทำงานในประเทศไทยโดยไม่คำนึงว่านายจ้างหรือผู้ว่าจ้างจะอยู่ในประเทศไทยหรือไม่

แต่การมีเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย

ผู้มีเงินได้ทำงานใน ตปท. ให้แก่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้างที่อยู่
ในประเทศไทย

๔. มีเงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

หมายถึง ผู้มีเงินได้มีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย และทรัพย์สินนั้นก่อให้เกิดเงินได้ขึ้น ถือว่าแหล่งเงินได้เกิดขึ้นในประเทศไทย ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศไทย

เช่น นายวลาดีเมียร์ ชาวรัสเซีย เข้ามาซื้อบ้านที่ภูเก็ต แล้วให้เช่า ค่าเช่าที่ได้รับต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศไทย โดยไม่คำนึงว่านายวลาดีเมียร์จะอยู่ในประเทศไทยครบ ๑๘๐ วัน หรือไม่ เพราะการเก็บภาษีตาม ม.๔๑ ว.หนึ่ง เป็นการเก็บตามหลักแหล่งเงินได้

ฐานภาษี (Tax Base)

ฐานภาษี คือ สิ่งที่เป็นมูลเหตุให้บุคคลต้องเสียภาษี

ฐานภาษีแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. ฐานรายได้ (Income Base)
๒. ฐานการบริโภค (Consumption Base)
๓. ฐานความมั่งคั่ง (Wealth Base)
๔. ฐานอื่น ๆ (Other Base)

ฐานภาษี คือ สิ่งที่รองรับอัตราภาษี

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ฐานภาษี คือ เงินได้สุทธิ

เงินได้พึงประเมิน - ค่าใช้จ่าย - ค่าลดหย่อน = เงินได้สุทธิ

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ฐานภาษีคือ กำไรสุทธิ

รายได้ - รายจ่าย = กำไรสุทธิ

ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ ภาษีธุรกิจเฉพาะ ฐานภาษี คือ

รายรับก่อนหักรายจ่ายใดๆ (Gross Receipt)

ฐานภาษี

๑. ความหมายของคำว่า “เงินได้พึงประเมิน”
๒. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน
๓. เงินได้ที่ได้รับการยกเว้น
๔. เมื่อใดจึงจะถือว่ามีเงินได้เกิดขึ้น
๕. ค่าใช้จ่าย และ
๖. ค่าลดหย่อน

๑. ความหมายของคำว่า “เงินได้พึงประเมิน”

“เงินได้พึงประเมิน” หมายความว่า เงินได้อันเข้าลักษณะ พึงเสียภาษีในหมวดนี้ เงินได้ดังกล่าวนี้ให้หมายความรวมตลอดถึงทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ตามมาตรา ๔๐ และเครดิตภาษี ตามมาตรา ๔๗ ทวิ ด้วย

คำว่า “เงินได้พึงประเมิน” จะมีอยู่ ๕ ความหมาย คือ

๑. เงินตรา

๒. ทรัพย์สิน

๓. ประโยชน์ที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

๔. เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้

๕. เครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร

๑. เงินตรา

หมายถึง ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ชำระหนี้ได้ตามกม.

ไม่ว่าจะเป็นเงินบาท (THB) เงินดอลลาร์สหรัฐ (USD)

เงินหยวน (CNY) เงินเยน (JPY) เงินปอนด์สเตอร์ลิง (GBP)

เงินยูโร (EUR) ซึ่งถือเป็นเงินสกุลกระดาษ (Paper Currency)

ส่วนเงินดิจิทัล (Digital Currency) หรือคริปโทเคอร์เรนซี (Crypto Currency)

เช่น Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH),
United States Dollar Tether (USDT),
Dogecoin (DOGE)

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๓

“สินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า คริปโทเคอร์เรนซี และโทเคนดิจิทัล

“คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์
ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มา ซึ่งสินค้า บริการ
หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล

คริปโทเคอร์เรนซี เป็น เหรียญ หรือ Coin (คอยน์) ซึ่งเป็นสกุลเงินดิจิทัล หรือ สินทรัพย์ดิจิทัล มีระบบการจัดการและพัฒนาอยู่ในระบบ บล็อกเชน (Blockchain) เช่น Bitcoin (BTC)

นอกจากคริปโทเคอร์เรนซีแล้ว ยังมี Coin อีกประเภทหนึ่ง ที่เรียกว่า **Stablecoin** ซึ่ง **Stablecoin** จะมีลักษณะ คือ มีการผูกกับค่าเงินของรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง และราคาจะไม่ผันผวนรุนแรงเหมือนกับคริปโทเคอร์เรนซี และก่อนที่จะออก **Stablecoin** ได้ จะต้องมีการนำเงินที่เท่ากัน หรือเทียบเคียงกับเหรียญที่จะออกไปฝากไว้กับธนาคารก่อน และจะมีหน่วยงานมาตรวจสอบว่ามีเงินจำนวนนั้นอยู่จริง จึงจะสามารถนำ **Stablecoin** ออกมาขายได้

ส่วน **โทเคน (Token)** จะเป็นเหรียญเล็ก ๆ ที่ไม่ได้พัฒนาระบบบล็อกเชน (Blockchain) เป็นของตนเอง แต่ Token จะไปอาศัยอยู่ในบล็อกเชน (Blockchain) ของเหรียญอื่น ๆ อีกที่ ซึ่งแบ่ง Token ได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. **Utility Token** เป็นเหรียญที่ถูกสร้างขึ้นมาใช้งานตามที่กำหนดโดยเฉพาะ เช่น เอาไว้แลกของ แลกบริการต่าง ๆ

๒. **Security Token** เป็นหลักทรัพย์ที่ถูกเปลี่ยนมาให้อยู่ในรูปของเหรียญคริปโท

เงินส่วนแบ่งกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่**ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล** ให้ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๔)(ข)

ส่วนผลประโยชน์ที่**ได้รับจากการโอนคริปโตเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล** ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุน ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๔)(ฅ)

และให้คำนวณหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ ๑๕ ตาม ม.๕๐(๒)(ฉ) โดยผู้มีเงินได้ต้องนำไปรวมคำนวณหาเงินได้สุทธิด้วย

๒. ทรัพย์สิน

การได้รับทรัพย์สินก็ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน
เช่น มีคนยกหุ้นของบริษัท ปตท จำกัด (มหาชน)
ให้ นศ. ก็ถือว่า นศ. มีเงินได้พึงประเมิน เพราะหุ้นก็เป็น
ทรัพย์สินอย่างหนึ่ง

ปัญหาว่า ทรัพย์สินที่ได้รับจะถือว่าผู้รับมีเงินได้พึง
ประเมินเกิดขึ้นเท่าไร?

ให้ดูว่าในขณะที่ยกให้ ทรัพย์สินนั้นมีราคาหรือค่าอัน
พึงมีเท่าไร ในวันที่เราได้รับทรัพย์สินมา ตาม ม.๙ ทวิ ซึ่งจะ
มีราคาหรือมีค่าเท่าไรขึ้นอยู่กับราคาตลาด

เช่น วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ มีคนยกหุ้นของบริษัท
ปตท. จำกัด (มหาชน) ให้ นศ. ๑๐,๐๐๐ หุ้น ราคาในตลาด
หลักทรัพย์ของหุ้น ปตท. ในวันที่ยกให้ราคาหุ้นละ ๓๔ บาท
ก็ถือว่า นศ. มีเงินได้พึงประเมิน เป็นเงิน ๓๔๐,๐๐๐ บาท

ฎ. ๑๗๙๓/๒๕๑๘ “หุ้นฟรีที่ได้รับตอบแทนการทำงานให้
แก่ผู้ให้ เป็นประโยชน์มีมูลค่าเป็นเงินได้ตาม ป.รัชฎากร มาตรา
๔๐ (๒)(๘) มิใช่รับโดยหน้าที่ธรรมจรรยา ไม่ได้รับยกเว้นภาษี
ตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐) จึงอยู่ในบังคับต้องเสียภาษี”

ฎ.๑๕๓๖๐/๒๕๕๗ “การที่โจทก์ซึ่งเป็นพนักงานได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญจากบริษัท ช. ซึ่งเป็นนายจ้าง โดยไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ นายจ้าง ถือว่าโจทก์ได้รับเงินได้พึงประเมินตาม ป.รัชฎากร ม.๓๙ ประกอบ ม.๔๐ เพราะใบสำคัญแสดงสิทธิฯ เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่โจทก์ได้รับจากนายจ้างซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน และการที่นายจ้างตีราคาใบสำคัญแสดงสิทธิฯ สำหรับการหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย นำส่งจ่ายเลยโดยเทียบเคียงกับราคาหุ้นของนายจ้างที่เป็นราคาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในเดือนที่โจทก์ได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิฯ หักด้วยราคาที่โจทก์มีสิทธิซื้อนั้นชอบแล้ว”

ปัญหาว่า ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) มีมูลค่าเท่าไร?

ถ้า Warrant ตัวนี้มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ มูลค่าของ Warrant ที่ได้รับจะเท่ากับราคา Warrant ที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์

ซึ่งในทางทฤษฎี ราคาของ Warrant จะเท่ากับราคาหุ้นสามัญ - ราคาใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญ

สมมติว่า ราคาหุ้นสามัญของบริษัท A จำกัด (มหาชน) มี
ราคาหุ้นละ ๑๐ บาท **ราคาใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญคือ ๖ บาท**

$$\text{ราคาหุ้น} = ๑๐ \text{ บาท} -$$

$$\text{ราคาใช้สิทธิ} = \underline{๖ \text{ บาท}}$$

$$\text{ดังนั้น ราคา Warrant} = \underline{๔ \text{ บาท}}$$

(แต่ในทางปฏิบัติ ราคา Warrant อาจจะสูงหรือต่ำกว่าก็ได้
ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความต้องการของตลาด อนาคตของ
บริษัท หรืออายุที่เหลืออยู่ของ Warrant)

คดีนี้ นายจ้างให้ Warrant ซึ่ง ๑ Warrant สามารถซื้อหุ้นสามัญ
ได้ ๑ หุ้น โดยผู้ซื้อต้องชำระเงิน **๔.๕๐ บาท** (ซึ่งเรียกว่า **ราคาในการ
ใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญ**) หุ้นสามัญของบริษัทมีราคาซื้อขายกันในตลาด
หลักทรัพย์ อยู่ที่ ๑๖.๖๓ บาท ณ วันที่ โจทก์ได้รับ Warrant

$$\text{ราคาหุ้นสามัญ} = ๑๖.๖๓ \text{ บาท} -$$

$$\text{ราคาใช้สิทธิ} = \underline{๔.๕๐ \text{ บาท}}$$

$$\text{ดังนั้น ราคา Warrant} = \underline{๑๒.๑๓ \text{ บาท}}$$

๓. ประโยชน์ที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

เงินได้พึงประเมินนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเงินตราหรือทรัพย์สิน การได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ก็ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินด้วย

เช่น นายจ้างให้ลูกจ้างพักอาศัยในบ้านของบริษัทโดยไม่คิดค่าเช่า

มีปัญหาว่า เมื่อลูกจ้างได้อยู่อาศัยโดยไม่ต้องเสียค่าเช่าแล้ว จะคิดเป็นเงินได้พึงประเมินเท่าไร?

กรมสรรพากรได้วางหลักเกณฑ์ไว้ โดยให้แยกออกเป็น ๒ กรณี คือ

๑. **ถ้าบ้านที่ให้อยู่นั้นเป็นบ้านของบริษัทเอง** ให้ถือว่าลูกจ้างมีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้นเท่ากับร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนรวมทั้งเงินเพิ่มตลอดปี (ถ้ามี) แต่ไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี

๒. **ถ้าเป็นบ้านที่ให้นายจ้างเช่ามา** ให้ถือว่าลูกจ้างมีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้นเท่ากับค่าเช่าที่นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ผู้เช่า และถ้าลูกจ้างอยู่กับหลายคนก็ให้เฉลี่ยค่าเช่ากันไป (คำสั่งกรมฯ ที่ ป.๒๓/๒๕๓๓ ลว.๒๖ เม.ย.๒๕๓๓)

ตย. ก.เป็นลูกจ้างของบริษัท ข. ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๕๐,๐๐๐ บาท ในปี ๒๕๖๔ ก.ได้รับเงินเดือนรวม ๖๐๐,๐๐๐บาท และได้รับโบนัสอีก ๒ เดือน เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ก.ได้พักอาศัยอยู่ในบ้านของบริษัท ข. โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

ถือว่า ก.มีเงินได้เพิ่มขึ้นอีก ๑๒๐,๐๐๐ บาท โดยถือเป็นเงินได้ประเภทเดียวกันกับเงินเดือน ตาม ม.๔๐(๑)

ดังนั้น ในการหัก ณ ที่จ่าย บริษัท ข. จะต้องหัก ณ ที่จ่าย จากประโยชน์ที่ได้รับเพิ่ม ๑๒๐,๐๐๐ บาทด้วย

การที่นายจ้างเลี้ยงอาหารลูกจ้าง

ถือเป็นประโยชน์เพิ่ม(Fringe Benefit) หรือไม่?

ถือเป็นประโยชน์เพิ่ม

สามารถคิดคำนวณได้เป็นเงินหรือไม่?

ในทางปฏิบัติ กรมสรรพากรจะให้คิดค่าอาหารมื้อละ ๗ บาท แต่ถ้าเลี้ยง ๓ มื้อต่อวัน ให้คิดเพียงวันละ ๑๕ บาท ฉะนั้น ถ้าเลี้ยง ๓ มื้อ ก็จะถือว่าลูกจ้างมีเงินได้พึงประเมินเพิ่มขึ้นวันละ ๑๕ บาท (หนังสือกรมฯ ที่ กค.๐๘๐๒/๔๔๙๐ ลว.๔ เม.ย.๒๕๓๒)

ฎ. ๑๒๓/๒๕๕๐ “โจทก์ได้ให้บริการรับประทานอาหารฟรีแก่พนักงานของโจทก์บนเรือขุดแร่กลางทะเล พนักงานดังกล่าวจึงได้รับประโยชน์ในทางทรัพย์สินเพิ่มขึ้นเนื่องจากการทำงานนอกเหนือจากเงินเดือน ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารมาเลี้ยงพนักงานดังกล่าวจึงถือเป็นเงินได้ของพนักงานของโจทก์ ซึ่งได้รับเนื่องจากการจ้างแรงงานตาม ป.รัชฎากร ม.๕๐(๑) และถือเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ม.๓๙ โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาคำนวณหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่จ่ายและนำส่งต่อจําเลย”

การที่นายจ้างจ่ายค่าพาหนะแทนการหารถประจำตำแหน่งโดยจ่ายเป็นรายเดือนเท่ากันทุกเดือน ถือเป็นประโยชน์เพิ่มหรือไม่?

ถือเป็นประโยชน์เพิ่มซึ่งคิดคำนวณได้เป็นเงิน ตาม ม.๓๙

ฎ. ๗๕๓๖/๒๕๕๔ “ค่าพาหนะจ่ายแทนการหารถประจำตำแหน่งเป็นรายเดือนเท่ากันทุกเดือน เป็นเงินที่โจทก์ได้รับเป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการทำงานนอกเหนือจากเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งอื่นซึ่งคิดคำนวณได้เป็นเงิน จึงเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ป.รัชฎากร ม.๓๙ เมื่อไม่ได้รับยกเว้นภาษีโจทก์จึงต้องเสียภาษีสำหรับเงินได้พึงประเมินดังกล่าว”

- เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
- เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ
 - เงิน
 - ทรัพย์สิน หรือ
- ประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

มาตรา ๔๐ (๑) บัญญัติให้ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตาม (๑) ด้วย

ฎ. ๙๙๐๙/๒๕๓๙ “โจทก์จะออกค่าใช้จ่ายส่งพนักงานไปดูงาน
ตปท. เมื่อพนักงานนั้นทำงานได้ตามเป้า ทำงานอยู่กับโจทก์นานและมี
ความประพฤติดี มิใช่การให้ไปศึกษาค้นคว้าในวิทยาการ จึงหาใช้รางวัล
เพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการตาม ม.๔๒ (๑๑) ไม่ แต่ถือว่าเป็น
ประโยชน์ที่พนักงานได้รับจากการที่ตนทำงานให้แก่โจทก์ จึงเป็นเงินได้
พึงประเมินที่ไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ โจทก์จึงมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย
และนำส่ง”

ข้อเท็จจริง โจทก์ทำสัญญาแฟรนไชส์กับบริษัท พิชซ่า ฮัท
อังก์ ในสัญญากำหนดว่า โจทก์ต้องชำระ

๑. ค่าแฟรนไชส์ขั้นต้น ๙๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ

๒. ค่าบริการรายไตรมาสอีกร้อยละ ๔ ของยอดขายในแต่ละ
ไตรมาส

๓. โจทก์ต้องจ่ายค่าโฆษณาและส่งเสริมการขายเป็นจำนวน
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓.๕ ของยอดขายรวมต่อปี

ปัญหามีว่า ค่าโฆษณาและส่งเสริมการขาย ที่โจทก์ต้องจ่ายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓.๕ ของยอดขายรวมต่อปี ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแฟรนไชส์

๑. จะถือเป็นเงินได้พึงประเมินของ บ.พิชซ่า ฮัท อิงค์ ผู้ให้แฟรนไชส์หรือไม่?
๒. โจทก์มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตาม ม.๗๐ หรือไม่?
๓. เงินค่าโฆษณาและส่งเสริมการขายอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่?
๔. โจทก์มีหน้าที่ต้องนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่?

ฎ. ๔๔๔๐/๒๕๕๒ “การที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับแฟรนไชส์มีหน้าที่ตามสัญญาแฟรนไชส์ต้องจ่ายค่าโฆษณาและส่งเสริมการขายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓.๕ ของยอดขายรวมต่อปี นอกเหนือจากค่าแฟรนไชส์ขั้นต้น ๙๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และค่าบริการรายไตรมาสร้อยละ ๔ ของยอดขายในแต่ละไตรมาส โดยต้องโฆษณาตามรูปแบบและเนื้อหาที่ผู้ให้แฟรนไชส์กำหนดนั้น ถือได้ว่าผู้ให้แฟรนไชส์ได้รับประโยชน์ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงินอันเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ม.๓๙ และเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ม.๔๐(๓) เพราะเป็นค่าตอบแทนการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ฎ.๔๔๔๗/๒๕๕๒ (ต่อ)

เมื่อผู้ให้แพรนไซส์เป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตาม กม.ตปท. **มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย** โจทก์จึงมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตาม ม.๗๐ และนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตาม ม.๘๓/๖(๒) ด้วย เพราะเข้าลักษณะเป็นการชำระค่าบริการให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้ให้บริการใน ตปท. และมีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร”

ฎ. ๗๑๓๑/๒๕๕๓ “การขายอสังหาริมทรัพย์ติดจำนอง โดยผู้ซื้อตกลงรับภาระจำนองไปด้วย ถือว่าผู้ขายได้รับประโยชน์ที่คิดคำนวณได้เป็นเงิน เนื่องจากไม่ต้องชำระหนี้ตามจำนอง จึงถือว่าผู้ขายมีเงินได้พึงประเมินเท่ากับภาระจำนองนั้น”

ประโยชน์ที่จะถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินนั้น จะต้องอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ถ้าประโยชน์นั้นไม่สามารถคำนวณได้เป็นเงิน ก็ไม่ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมิน

เช่น นาย ก. เห็นว่า นาย ข. ซึ่งเป็นผู้จัดการของบริษัทของตน เป็นคนขยันทำงาน จึงยกลูกสาวให้แต่งงานกับนาย ข. แม้การยกลูกสาวให้แต่งงานจะเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง แต่ก็เป็นประโยชน์ที่ไม่สามารถคิดคำนวณได้เป็นเงิน จึงไม่ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน

ตย. บริษัท A จำกัด เห็นว่า นาย ค. เป็นลูกจ้างที่ทำงานดี และทำงานอยู่กับบริษัทมาตั้งแต่ก่อตั้งบริษัท ที่ประชุม กก. บริษัทจึงมอบโล่เกียรติยศให้นาย ค. แม้โล่เกียรติยศจะเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง แต่ก็ไม่สามารถคิดคำนวณได้เป็นเงิน จึงไม่ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมิน (เว้นแต่ ทำด้วยวัสดุที่มีมูลค่าสูง เช่น เพชรหรือทองคำ)

๔. เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้
สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ตาม ม.๔๐

เช่น นายจ้างออกเงินค่าภาษีแทนลูกจ้าง เงินค่าภาษี
ที่นายจ้างออกแทน ถือเป็นเงินได้พึงประเมินของลูกจ้างด้วย

มาตรา ๔๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “เงินค่าภาษีตามวรรคหนึ่ง
ถ้าผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทใด ไม่ว่า
ทอดใด หรือในปีภาษีใดก็ตาม ให้ถือเป็นเงินได้ประเภทและของ
ปีภาษีเดียวกันกับเงินได้ที่ออกแทนให้”

ตาม ม.๔๐ วรรคสอง บัญญัติว่า เงินค่าภาษีที่ออกแทนให้ ถือเป็น
เงินได้ประเภทเดียวกับเงินได้ที่ออกแทนให้

ดังนั้น เงินค่าภาษีที่นายจ้างออกแทนให้ลูกจ้าง ก็ถือเป็นเงินได้
ประเภทเดียวกับเงินเดือนค่าจ้าง

มาตรา ๔๐ วรรคสอง ยังบัญญัติด้วยว่า เงินค่าภาษีที่ออก
แทนให้ **ถือเป็นเงินได้ของปีภาษีเดียวกันกับเงินได้ที่ออกแทนให้**

ดังนั้น แม้จะมีการออกเงินค่าภาษีแทนให้เมื่อข้ามปีภาษีไปแล้ว
ก็ถือว่าเป็นเงินได้ในปีภาษีเดียวกันกับเงินเดือนค่าจ้างที่มีการออก
ค่าภาษีแทนให้

การออกเงินค่าภาษีแทนให้ เมื่อถือเป็นเงินได้พึงประเมิน จึงทำให้
ต้องเสียภาษีเพิ่ม

ตย. นาย ก. ทำงานในตำแหน่ง กก. ผู้จัดการของบริษัท ข. จำกัด
ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเงินค่าพาหนะแทนการหารถประจำ
ตำแหน่งอีกเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท

ในปี ๒๕๖๔ นาย ก. ได้รับเงินเดือนและเงินค่าพาหนะฯ รวม ๑,๒๐๐,๐๐๐
บาท + ๒๔๐,๐๐๐ บาท = ๑,๔๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน
และภาษีหัก ณ ที่จ่าย แล้ว นาย ก. ต้องเสียภาษีสำหรับปีภาษี ๒๕๖๔ เพิ่มอีก
๘๕,๐๐๐ บาท

วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๖๕ นาย ก. ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้ประจำ
ปีภาษี ๒๕๖๔ (แบบ ภ.ง.ด.๙๑) **โดยนายจ้างจ่ายค่าภาษีทุกทอดแทนให้นาย ก.**

ดังนั้น เงินค่าภาษีที่นายจ้างจ่ายแทนให้ จะถือเป็นเงินได้
พึงประเมินของ นาย ก. เฉพาะทอดแรกเท่านั้น หรือ ถือเป็น
เงินได้พึงประเมินของ นาย ก. ทุกทอดที่นายจ้างจ่ายค่าภาษี
แทนให้

ฎ. ๑๖๗๕/๒๕๑๘ (ป) วินิจฉัยว่า “ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน
ของลูกจ้างเฉพาะภาษีทอดแรกเท่านั้น จะถือเป็นเงินได้ทุกทอดคือคำนวณ
แบบทศนิยมไม่รู้จบไม่ได้ แม้นายจ้างจะออกภาษีให้ทุกทอดก็ตาม”

เดิม ม.๔๐(๑)(๒) บัญญัติแต่เพียงว่า “เงินที่นายจ้างออกให้
เป็นเงินค่าภาษีเงินได้หรือภาษีอากรอื่น”

ซึ่ง กม.ในขณะนั้นมิได้บัญญัติให้เป็นเงินได้ทุกทอด

หลังจากนั้น ในปี ๒๕๒๗ ได้มีการแก้ไข ม.๔๐(๑)(๒) และ
เพิ่ม วรรคสอง เข้ามาว่า **เงินค่าภาษีที่ออกแทนให้ ไม่ว่าจะทอดใดก็ถือเป็น
เงินได้พึงประเมิน** ดังนั้น ฎ. ฉบับนี้จึงใช้ไม่ได้แล้ว

๕. เครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรตาม ม.๔๗ ทวิ

เมื่อบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลประกอบกิจการแล้วมีกำไรสุทธิ
ก็ต้องนำกำไรสุทธิมาคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลทั่วไป เสียในอัตรา 20 %

(ถ้าไม่ใช่ SME จะเสียภาษีในอัตราคงที่ 20% ของกำไรสุทธิตั้งแต่บาทแรก)

2. ถ้าเป็น SME (บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการในรอบ บ/ช ไม่เกิน 30 ล้านบาท)

กำไรสุทธิ	อัตราภาษี
0 - 300,000	ยกเว้น
300,001 - 3,000,000	15 %
3,000,001 ขึ้นไป	20 %

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เมื่อมีรายได้ - รายจ่าย = กำไรสุทธิ
ต้องนำกำไรสุทธิไปคำนวณกับอัตราภาษีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลก่อน
จึงจะนำกำไรสุทธิที่เสียภาษีแล้วมาจัดสรรเป็นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่ง
กำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เป็นหุ้นส่วน

ผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เป็นหุ้นส่วนที่เป็นบุคคลธรรมดา ก็ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกครั้งหนึ่ง เป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อนในเงินก้อนเดียวกัน แต่เป็นภาษีเงินได้คนละประเภทที่มีฐานและการคำนวณภาษีต่างกัน

- ภาษีทอดแรกเป็นการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ส่วนภาษีทอดที่สองเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จึงเป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อนเชิงเศรษฐกิจ (Economic Double Taxation)

ในการขจัดภาษีซ้ำซ้อน โดยทั่วไปจะมีอยู่ ๒ วิธี คือ

๑. วิธียกเว้นภาษี (Exemption Method) หรือ

๒. วิธีเครดิตภาษี (Credit Method)

ซึ่ง ป.รัชฎากร มาตรา ๔๗ ทวิ ให้ใช้วิธีเครดิตภาษี คือถ้าผู้รับเงินปันผลเป็นบุคคลธรรมดา ก็จะคืนเงินภาษีให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยได้รับเครดิตภาษีในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

มาตรา ๔๗ ทวิ วรรคหนึ่ง “ให้ผู้มีเงินได้ตาม ม.๔๐(๔)(ข) ซึ่งได้รับ
จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตาม กม.ไทย ได้รับเครดิต
ในการคำนวณภาษี โดยให้นำอัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน
นิติบุคคลนั้นต้องเสียหารด้วยผลต่างของหนึ่งร้อยลบด้วยอัตราภาษีเงินได้
ดังกล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คุณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่ง
กำไรที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเครดิตในการคำนวณภาษี...”

เมื่อพิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว จะได้สูตรในการหาเครดิตภาษี
เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร ดังนี้

$$\text{จำนวนเครดิตภาษีเงินปันผล} = \frac{\text{อัตราภาษี}}{100 - \text{อัตราภาษี}} \times \text{ยอดเงินปันผล}$$

สมมติว่า บริษัท A มีกำไรสุทธิและเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตรา ร้อยละ ๒๐ บริษัท A นำกำไรที่เหลือมาจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ นาย ก. ผู้ถือหุ้นเป็นเงิน ๘๐ บาท ถ้าจะคำนวณย้อนกลับเพื่อหาจำนวนเครดิต ภาษีเงินปันผลก็โดยใช้สูตรดังกล่าว

$$= \frac{๒๐ \text{ (อัตราภาษี)}}{๑๐๐ - ๒๐ \text{ (อัตราภาษี)}} \times ๘๐ \text{ (ยอดเงินปันผล)}$$

$$= \frac{๒๐}{๘๐} \times ๘๐$$

จำนวนเครดิตภาษีเงินปันผล = ๒๐ บาท

“เครดิตภาษีเงินปันผล” คือ กระบวนการคิดย้อนกลับ ให้ได้เงินปันผลก่อนที่จะถูกหักภาษีเงินได้นิติบุคคล เพื่อนำเงินปันผลนั้นไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป อันเป็นวิธีการขจัดภาษีซ้ำซ้อน

มาตรา ๔๗ ทวิ วรรคสองและวรรคสาม “เครดิตภาษีที่คำนวณได้ ตามความในวรรคหนึ่งให้นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสีย ภาษีเงินได้ตามเกณฑ์ในมาตรา ๔๘ เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใดให้นำเครดิต ภาษีที่คำนวณได้ดังกล่าวหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดหรือเหลือ เท่าใดให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับจำนวนที่ขาดหรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวน ที่เหลือนั้นคืน

ความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้มีเงินได้ ซึ่งมีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยและมีได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย”

เมื่อจ่ายเงินปันผลมาให้แก่ผู้ถือหุ้น มาตรา ๔๘ (๓) ว.สอง บัญญัติให้บริษัทผู้จ่ายเงินปันผลต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย อีกร้อยละ ๑๐ เป็นเงิน ๘ บาท

ดังนั้น ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินสุทธิเพียง ๗๒ บาท

ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย ๘ บาทนี้ ผู้รับเงินปันผลจะถือเป็น ภาษีสุดท้าย (Final Tax) หรือ จะถือเป็นภาษีที่ชำระล่วงหน้า (Advance Tax) ก็ได้

มาตรา ๔๘ (๓) วรรคสอง “ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยจะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๑๐ ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษี... ก็ได้สำหรับเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๔)(ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตาม กม.ไทย...”

ดังนั้น ม. ๔๘ (๓) วรรคสอง จึงให้สิทธิผู้รับเงินปันผลที่เป็นบุคคลธรรมดาเลือกเสียภาษีได้ ๒ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ ถ้าถือเป็นภาษีสุดท้าย (Final Tax) คือ เสียภาษีไปตามที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยไม่นำเงินปันผลไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่น

ผลก็คือ บริษัทมีกำไรสุทธิ ๑๐๐ บาท เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ๒๐ บาท เหลือกำไรหลังหักภาษี ๘๐ บาท เมื่อจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น ๘๐ บาท บริษัทต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายร้อยละ ๑๐ เป็นเงิน ๘ บาท

คือเก็บภาษีในชั้นบริษัท ๒๐ บาท และเก็บภาษีในชั้นผู้ถือหุ้น อีก ๘ บาท รวมเป็นภาษี ๒๘ บาท เป็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากเงินได้ก้อนเดียวกันคือกำไรสุทธิ ๑๐๐ บาท

วิธีที่ ๒ ถ้าถือเป็นภาษีส่วงหน้า (Advance Tax) คือ การนำเงินปันผลไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นเพื่อเสียภาษีตอนสิ้นปี

ผลก็คือ จะได้รับการเครดิตภาษี ๒๐ บาท คืน ซึ่ง ม.๓๙ ให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน และ ม.๔๗ ทวิ วรรคสอง ให้นำเครดิตภาษีมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

ดังนั้น เมื่อนำเงินปันผล ๘๐ บาท + เครดิตภาษี ๒๐ บาท ก็จะเท่ากับ ๑๐๐ บาท ซึ่งเป็นกำไรสุทธิของบริษัทก่อนเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

สรุป ผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลธรรมดาสามารถเลือก

๑. **“หัก-จ่าย-จบ”** คือ ถูกลักภาษี ณ ที่จ่ายไปแล้ว ไม่เอาเงินปันผลที่ได้รับไปรวมคำนวณเสียภาษีตอนสิ้นปี **หรือจะเลือก**
๒. **“ยื่นรวมและเครดิต”** คือ เอาเงินปันผลที่ได้รับไปรวมคำนวณภาษีและรับเครดิตภาษีตอนสิ้นปีก็ได้

ปัญหาคือ ผู้รับเงินปันผลควรเลือกวิธีไหน ระหว่างวิธีที่ ๑ **“หัก-จ่าย-จบ”** กับวิธีที่ ๒ **“ยื่นรวมและเครดิต”**

ถ้าปกติ เรามีเงินได้สุทธิเกินกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ชั้นภาษีจะตกที่ร้อยละ ๓๐ ขึ้นไป กรณีนี้การ **“หัก-จ่าย-จบ”** น่าจะ
คุ้มกว่า เพราะในส่วนเงินปันผล เราจะเสียภาษีเพียงแค่อ้อยละ ๒๘

แต่ถ้าเรามาใช้สิทธิเครดิตภาษี **“ยื่นรวมและเครดิต”** เราจะต้อง
เสียภาษีในอัตราร้อยละ ๓๐ หรือมากกว่า

แต่ถ้าเรามีเงินได้สุทธิไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ชั้นภาษีจะตกอยู่ที่ร้อยละ ๒๕ ลงมา กรณีนี้การ “ยื่นรวมและเครดิต” น่าจะคุ้มกว่า เพราะจะทำให้เราเสียภาษีในส่วนเงินปันผลเพียงร้อยละ ๒๕ หรือน้อยกว่า

แต่ถ้าเราไปใช้วิธี “หัก-จ่าย-จบ” เราก็จะต้องเสียภาษีในอัตรา ร้อยละ ๒๘

วิธีดังกล่าวเป็นการคำนวณจากฐานกำไรสุทธิ ที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๒๐

แต่ก็มีปัจจัยหลายประการ เช่น มีบางกรณีที่บริษัทหรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้รับสิทธิยกเว้นหรือลดอัตราภาษี และ จำนวนเงินได้สุทธิของผู้เสียภาษี รวมถึงจำนวนเงินปันผลด้วย ที่มีผลต่อการคำนวณภาษี

สรุป ดังนั้น การจะเลือกใช้สิทธิวิธีใดนั้น เราต้อง
ลองคำนวณโดยเปรียบเทียบระหว่าง วิธีที่ ๑ “หัก-จ่าย-จบ”
กับ วิธีที่ ๒ “ยื่นรวมและเครดิต” ว่าการคำนวณวิธีใดจะได้รับ
ประโยชน์มากกว่า

สรุป ดังนั้น การจะเลือกใช้สิทธิวิธีใดนั้น เราต้อง
ลองคำนวณโดยเปรียบเทียบระหว่าง วิธีที่ ๑ “หัก-จ่าย-จบ”
กับ วิธีที่ ๒ “ยื่นรวมและเครดิต” ว่าการคำนวณวิธีใดจะได้รับ
ประโยชน์มากกว่า

ข้อสังเกต

๑. การจะใช้สิทธิเครดิตภาษีเงินปันผล จะต้องเป็นเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตาม กม.ไทยเท่านั้น
๒. ผู้รับเงินปันผลที่จะมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยหรือเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย (กรณีใดกรณีหนึ่ง)
๓. ถ้าผู้รับเงินปันผลเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ไม่มีสิทธิถือเอาภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย เป็นภาษีสุดท้าย (Final Tax) ได้

เงินได้พึงประเมินจะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาจริง

การที่จะถือว่าบุคคลใดมีเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษีหรือไม่ จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงด้วยว่าบุคคลนั้นได้รับเงินได้พึงประเมินจริง (Real Income) หรือไม่

หากบุคคลนั้นไม่ได้รับเงินได้พึงประเมินจริง ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเขามีเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษี

ฎ. ๑๘๖๓/๒๕๓๓ “สัญญาจ้างและสัญญากู้เงินระหว่าง โจทก์กับ พ. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเพราะโจทก์และ พ. สมคบกัน แสดงเจตนาลวง สัญญาดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ แม้โจทก์จะมีชื่อ ในสัญญาจ้างในฐานะผู้รับจ้างเองก็ถือไม่ได้ว่าโจทก์มีเงินได้ ประเภทดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามสัญญาจ้างที่จะต้องชำระภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา”

ฎ. ๔๗๔๖/๒๕๓๓ “โจทก์และภรรยาให้ ส. ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกับ ภรรยาโจทก์กู้ยืมเงินไป ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีได้คิดดอกเบี้ย การที่ ส. ทำ สัญญาจ้างที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้ต่อภรรยาโจทก์เพื่อค้ำประกันหนี้เงินกู้ ดังกล่าว โดยสัญญาจ้างระบุว่าตกลงคิดดอกเบี้ยจากเงินกู้ร้อยละ๑๕ ต่อปี เป็นเพราะผู้รับมอบอำนาจจากภรรยาโจทก์แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำ สัญญากรอกอัตราดอกเบี้ยตาม กม.ลงไปโดยที่คู่สัญญาไม่ทราบมาก่อน **เมื่อ โจทก์และภรรยาไม่ได้รับดอกเบี้ยจาก ส. ดังที่ระบุในสัญญาจ้าง โจทก์จึง ไม่มีเงินได้พึงประเมินจากเงินดอกเบี้ยดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานของจำเลย ประเมินให้โจทก์เสียภาษีจึงไม่ชอบ”**

ฎ. ๖๓๓๘/๒๕๓๙ “การที่โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๕ มิได้มีเจตนาซื้อและขายที่ดินทั้งสองโฉนดดังกล่าวและมีได้รับเงินจากการขายที่ดินนั้น แต่ลงชื่อร่วมในการซื้อและมอบอำนาจในการขายตามคำสั่งของโจทก์ที่ ๑ เท่านั้น โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๕ จึงมิได้เป็นผู้รับเงินได้พึงประเมินในการที่ที่ดินทั้งสองโฉนดนั้นได้ขายไปโดยการดำเนินการของโจทก์ที่ ๒ และตามคำสั่งของโจทก์ที่ ๑ แต่อย่างใด เจ้าพนักงานประเมินจึงไม่มีอำนาจประเมินเรียกเก็บภาษีทั้งหมดจากโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๕”

ฎ. ๖๖๔๘/๒๕๔๕ “การจ้างก่อสร้างอาคารที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ย่อมจะต้องกำหนดแบบแปลน ค่าจ้าง และรายละเอียดอื่น ๆ ไว้ในสัญญาให้ชัดเจน แต่ตามหนังสือสัญญาระหว่างโจทก์กับบริษัท ส. มิได้มีข้อความใดเกี่ยวกับการจ้างก่อสร้างอาคารไว้เลย ที่หนังสือสัญญาระบุว่าโจทก์ยอมให้บริษัท ส. รับเหมาก่อสร้างและจัดจำหน่ายที่ดิน จึงมิได้มีความหมายว่าโจทก์จ้างบริษัท ส. ก่อสร้างอาคาร ส่วนที่โจทก์เป็นผู้จดทะเบียนที่ดินและอาคารให้แก่ผู้ซื้อถือเป็นผู้เสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายนั้น น่าเชื่อว่าเพื่อความสะดวกแก่ผู้ซื้อที่ไม่ต้องไปจดทะเบียนหลายครั้ง ดังนั้น เงินจากการขายอาคารจึงมิใช่รายรับอันเนื่องมาจากการประกอบกิจการของโจทก์ และมิใช่เงินได้พึงประเมินของโจทก์”

ข้อยกเว้น มีบางกรณี แม้จะไม่ได้รับเงินได้พึงประเมินจริง แต่ ป.ร.ฎ. ก็ถือว่าได้รับเงินได้พึงประเมิน (Deemed Income)

๑. กรณีที่ผู้ใดส่งสินค้าออกไป ตปท. ให้แก่หรือตามคำสั่งของสนง.ใหญ่ สาขา ฯลฯ ป.ร.ฎ. ม.๔๐ ทวิ ให้ถือว่าเป็นการขายในประเทศไทยด้วย และให้ถือราคาสินค้าตามราคาตลาดเป็นเงินได้พึงประเมิน

๒. กรณีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาฯ โดยไม่มีค่าตอบแทน ป.ร.ฎ. ม. ๔๑ ทวิ ให้ถือว่าผู้โอนเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินและต้องเสียภาษี

๓. กรณีผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้รับเครดิตภาษี ม. ๓๙ ให้ถือว่าเครดิตภาษีนั้นเป็นเงินได้พึงประเมิน

๔. กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้มีเงินได้แสดงเงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สินต่ำไป เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินเงินได้นั้นตามจำนวนที่สมควรให้เข้าได้และให้ถือว่าจำนวนเงินนั้นเป็นเงินได้พึงประเมิน ม. ๔๐ (๕) วรรคสอง

เงินมัดจำถือเป็นเงินได้พึงประเมินหรือไม่

ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๗ เงินมัดจำไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงิน เงินมัดจำจะเป็นทรัพย์สินอื่นก็ได้

การให้เงินมัดจำเป็นเพียงพยานหลักฐานว่า สัญญาได้ถูกทำขึ้นแล้ว โดยมีการวางมัดจำเพื่อเป็นประกันในการปฏิบัติตามสัญญา

ถ้ามิได้ระบุว่าเป็นการชำระหนี้บางส่วน ก็ไม่ถือว่าเงินมัดจำเป็นเงินได้พึงประเมิน

ดังนั้น **เมื่อมีการรับมัดจำ** หรือ **มีข้อตกลงให้ถือว่าเป็นการชำระหนี้บางส่วน** จึงจะถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมิน

ฎ. ๒๓๔๖/๒๕๓๖ “เงินมัดจำที่คู่สัญญาตกลงให้ถือเป็นชำระราคาบางส่วนเช่นเดียวกับการชำระราคาค่าที่ดินในงวดอื่น ๆ หากใช้เป็นเพียงเงินประกันการที่จะปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินเท่านั้น ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ตาม ม. ๓๙ แห่ง ป.รัษฎากร เช่นเดียวกับดอกเบี้ยที่ผู้จะซื้อชำระให้แก่ผู้ขายเพื่อตอบแทนที่ยอมให้ผู้จะซื้อผลัดการชำระเงินออกไป”

ฎ. ๑๑๙๕/๒๕๓๙ “เงินมัดจำตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินที่ผู้ขายได้บอกริบแล้วถือเป็นเงินได้จากการอื่น ๆ ตาม ม.๔๐ (๘) แห่ง ป.รัษฎากร และเป็นเงินได้พึงประเมินที่ผู้ขายมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม ม. ๓๙ แห่ง ป.รัษฎากร แม้ผู้จะซื้อจะฟ้องเรียกเงินมัดจำคืนและคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลก็ตาม”

สรุป ถ้าคู่สัญญาตกลงกันให้ถือว่าเงินมัดจำเป็น
ส่วนหนึ่งของการชำระราคา รวมถึงกรณีที่มีการรับเงินมัดจำ
แล้ว เงินมัดจำดังกล่าวจึงจะถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตาม
ม. ๓๙

ฎ. ๖๓๔๐/๒๕๔๙ “เมื่อสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินระบุไว้ชัดเจนว่า
ผู้โอนได้รับเงินมัดจำจากผู้รับโอนไปถูกต้องแล้ว แม้ผู้รับโอนจะทำสัญญา
กู้เงินจากผู้โอนไว้เป็นจำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินมัดจำ ก็เท่ากับผู้โอน
มอบเงินมัดจำนั้นให้เป็นเงินกู้แก่ผู้รับโอน เมื่อโจทก์ทั้งสองได้รับเงินมัดจำ
ดังกล่าวแล้ว จึงต้องด้วยหลักเกณฑ์เงินสด เงินมัดจำจึงเป็นเงินได้พึง
ประเมินตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๓๙”

ค่าภาษี	=	๒๖,๑๘๒,๘๐๐ บาท
เบี้ยปรับ ๒ เท่า	=	๕๒,๓๖๕,๖๐๐ บาท
เงินเพิ่ม	=	<u>๒๖,๑๘๒,๘๐๐ บาท</u>
รวม	=	<u>๑๐๔,๗๓๑,๒๐๐ บาท</u>

ฎ. ๕๖๓๙/๒๕๕๐ “แม้เงินมัดจำจะมีลักษณะเป็นเงินประกัน ความเสียหาย แต่เมื่อ ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๘ ได้บัญญัติไว้ด้วยว่า มัดจำนั้นถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้จัดเอาเป็นการใช้เงิน บางส่วนเมื่อชำระหนี้แล้ว **เงินมัดจำจึงเข้าลักษณะเป็นเงินชำระ ค่ารถยนต์ล่วงหน้าบางส่วน ต้องนำมาคำนวณเป็นฐานภาษีตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๗๙ และมาตรา ๗๘ (๑) (ข)**”

การซื้อขายหุ้นต่ำกว่าราคาตลาด ถือว่ามีเงินได้พึงประเมินหรือไม่

เช่น หุ้นของ บริษัท ก. มีราคาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่ราคาหุ้นละ ๙๐ บาท แต่ผู้ขายขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้แก่ผู้ซื้อในราคาเพียงหุ้นละ ๑๐ บาท ต่ำกว่าราคาตลาด ๘๐ บาท

การให้ส่วนลดดังกล่าว มีลักษณะเป็นการให้ส่วนลดโดยเสน่หา ส่วนลดดังกล่าวจึงถือเป็นเงินได้พึงประเมินของผู้ซื้อ ตาม ม. ๓๙ และเป็นเงินได้จากการอื่น ๆ ตาม ม. ๕๐ (๘)

ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินได้พึงประเมินหรือไม่

ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินได้พึงประเมิน เพราะเป็นเงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

แต่ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด ได้รับยกเว้นภาษีตาม ม.๕๒ (๑๓)

ส่วนค่าเสียหายจากการผิดสัญญา หรือเลิกสัญญา ไม่ได้รับยกเว้น

เงินได้จากการชำระหนี้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินหรือไม่

หากเป็นการชำระหนี้เงินยืมซึ่งไม่มีดอกเบียอยู่ด้วย เงินที่ได้รับ
ไม่ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน เพราะผู้ให้ยืมไม่ได้รับประโยชน์เพิ่มแต่อย่างใด
แต่ถ้ามีดอกเบียอยู่ด้วย ดอกเบียที่ได้รับย่อมถือเป็นเงินได้พึงประเมิน
เพราะเป็นประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น และประโยชน์นั้นสามารถคิดคำนวณ
ได้เป็นเงิน

ประเภทเงินได้พึงประเมิน

มาตรา ๔๐ แบ่งเงินได้พึงประเมินออกเป็น ๘ ประเภท คือ

- ประเภทที่ ๑ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.๔๐(๑)
- ” ๒ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ม.๔๐(๒)
 - ” ๓ เงินได้จากค่าแห่งกู้ดวิลล์ ค่าสิทธิ(Royalty) และเงินปี ม.๔๐(๓)
 - ” ๔ เงินได้จากเงินลงทุน ม.๔๐(๔)
 - ” ๕ เงินได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน ผิดสัญญาเช่าซื้อ หรือผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ม.๔๐(๕)
 - ” ๖ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ ๔๐(๖)
 - ” ๗ เงินได้จากการรับเหมาทั้งแรงงานและค่าของ ม.๔๐(๗)
 - ” ๘ เงินได้จากการประกอบธุรกิจ การพาณิชย์... การอื่น ๆ ม.๔๐(๘)

เงินได้ประเภทที่ ๑ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

มาตรา ๔๐(๑) “เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็น เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน”

เงินได้พึงประเมินตาม ม.๔๐(๑) เป็นเงินได้ตามสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน ผู้มีเงินได้ต้องทำงานภายใต้การควบคุมของผู้จ่ายเงินได้ ไม่มีอิสระในการทำงาน ผู้จ่ายเงินได้ต้องจ่ายค่าจ้างตามระยะเวลาที่ตกลงกัน ไม่ได้จ่ายตามผลสำเร็จของงาน เช่น ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง เงินที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้างตาม กม.แรงงานหรือตาม พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ ฯลฯ

เงินได้ประเภทที่ ๒ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้

มาตรา ๔๐(๒) “เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้...”

เงินได้ประเภทนี้ มีทั้งเงินได้จากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้

เงินได้ประเภทที่ ๒ นี้ อาจเกิดจาก สัญญาจ้างทำของ หรือสัญญาตัวแทน หรือสัญญานายหน้า

เป็นเงินได้ที่ต้องใช้น้ำพักน้ำแรงในการได้มา เหมือนเงินได้ประเภทที่ ๑ เพียงแต่เงินได้ประเภทที่ ๒ ไม่ได้เกิดจากสัญญาจ้างแรงงานเหมือนเงินได้ประเภทที่ ๑

เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ เช่น ผู้จัดการ มรดก หรือเป็นกรรมการบริษัท ที่มีใช้การจ้างแรงงาน

เงินได้จากการรับทำงานให้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างทำของ ซึ่งผู้จ่ายเงินได้ตกลงจะจ่ายค่าสินจ้างตามผลสำเร็จของงานโดยผู้มีเงินได้มีอิสระในการทำงาน เช่น ตัวแทน นายหน้า ฯลฯ

เงินได้ประเภทที่ ๓ เงินได้จากค่าแห่งก๊อติวิลล์ ค่าสิทธิ(Royalty) และเงินปี

มาตรา ๔๐(๓) “ค่าแห่งก๊อติวิลล์ ค่าแห่งสิทธิ หรือสิทธิ อย่งอื่น เงินปีหรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจาก พันยกรรม นิติกรรมอย่งอื่น หรือคำพิพากษาของศาล”

เงินได้ประเภทที่ ๓ แบ่งออกเป็น ๒ จำพวก คือ

๑. ค่าสิทธิ ได้แก่ ค่าแห่งก๊อติวิลล์ ค่าแห่งสิทธิ หรือสิทธิ อย่งอื่น

๒. เงินปี ได้แก่ เงินปีหรือเงินได้อันมีลักษณะเป็นเงินรายปี อันได้มาจาก พันยกรรม นิติกรรมอย่งอื่น หรือคำพิพากษา ของศาล

ค่าแห่งก๊อดวิลล์ (Goodwill)

หมายความว่า ค่าความนิยม เป็นผลมาจากการที่บริษัท
ห้างร้านซื้อขายสินค้าด้วยความยุติธรรม อีกทั้งสินค้าหรือบริการ
ก็มีคุณภาพดี จนเป็นที่เชื่อถือและวางใจของลูกค้า

ในธุรกิจถือว่าค่าความนิยมเป็นสินทรัพย์ที่มีค่ามากที่สุด
และสามารถบันทึกไว้ในบัญชีค่าความนิยม (Goodwill Account)

ค่าแห่งลิขสิทธิ์ (Copyright)

หมายถึง ค่าตอบแทนการขออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์
ซึ่งลิขสิทธิ์หมายถึงสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับ
งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น (พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา ๗)

เช่น งานวรรณกรรม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นาฏกรรม
ศิลปกรรม ฯลฯ

คำว่า “สิทธิอย่างอื่น” เป็นคำที่บัญญัติต่อจากคำว่า “ลิขสิทธิ์” เพราะฉะนั้น คำว่า “สิทธิอย่างอื่น” จึงมีความหมายในทำนองเดียวกับคำว่า “ลิขสิทธิ์”

และคำว่า “ลิขสิทธิ์” เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา “Intellectual Property”
ดังนั้น คำว่า “สิทธิอย่างอื่น” จึงหมายถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ค่าสิทธิ (Royalty) ตาม ม.๔๐(๓) จึงหมายถึงค่าตอบแทน
การอนุญาตให้ใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เช่น

- ลิขสิทธิ์ (Copyright)
- สิทธิบัตร (Patent)
- เครื่องหมายการค้า (Trademark)
- เครื่องหมายบริการ (Tradeservice)
- แฟรนไชส์ (Franchise)
- ค่าวิทยากร (Know-how) ความรู้ความชำนาญ สูตรลับหรือกรรมวิธี
ลับในการผลิตสินค้าหรือสิ่งประดิษฐ์

เช่น บ.เพลงไทยฯ เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลง “วาทะเกยตื้น”
ทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing Agreement) กับ
บ.ปะการังฯ โดยอนุญาตให้ บ.ปะการังฯ สามารถทำซ้ำและเผยแพร่
เพลง “วาทะเกยตื้น” เพื่อจำหน่ายจ่ายแจกได้ ดังนั้น เงินค่าลิขสิทธิ์
ในงานดนตรีกรรมที่ บ.ปะการังฯ ชำระให้แก่ บ.เพลงไทยฯ ถือเป็น
เงินได้พึงประเมินตาม ม.๔๐(๓)

เช่น บ. Pizza Hut Inc. ทำสัญญาแฟรนไชส์ (Franchise Agreement) อนุญาตให้ บ. เดอะไมเนอร์ฯ ใช้ระบบและเครื่องหมายสำหรับการขายสินค้า Pizza เงินค่าแฟรนไชส์ที่ชำระถือเป็นค่าสิทธิอย่างอื่น ตาม ม.๔๐(๓)

ฎ. ๔๔๔๐/๒๕๕๒ “แม้สัญญาระหว่างโจทก์กับบริษัท พ. จะไม่เข้าลักษณะเป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์ แต่ก็มีลักษณะเป็นค่าตอบแทนในการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจัดเป็นค่าแห่งสิทธิอื่น ๆ ทำนองเดียวกับค่าแห่งก๊อปปี้ไรต์และค่าแห่งลิขสิทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ (๓)”

แต่ถ้าหากว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็นการให้บริการโดยทั่วไป มิใช่การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม ทางพาณิชย์กรรม หรือทางวิทยาศาสตร์ เงินที่จ่ายไปให้แก่ บริษัท ตปท. ก็มิใช่ค่าสิทธิ แต่ถือเป็นกำไรจากธุรกิจตาม ม.๔๐ (๘) ผู้จ่ายจึงไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ตาม ม.๗๐

ฎ. ๑๓๙๙๓/๒๕๕๕ “เงินได้พึงประเมินที่ได้รับจะเป็นเงินได้ประเภทใด ต้องพิจารณานิติกรรมที่เป็นฐานในการก่อให้เกิดเงินได้นั้น และลักษณะเนื้อหาของงาน ที่ทำกันจริง ๆ ประกอบกัน เมื่อเนื้องานเป็นการให้คำปรึกษาในการจัดซื้อจัดจ้าง การ วางโครงสร้างทางการเงิน แสวงหาแหล่งเงินทุน การติดต่อและเจรจากับสถาบันการเงิน การทำตลาดในต่างประเทศ อันเป็นการให้บริการทั่วไป มิใช่การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับ ประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม ทางพาณิชย์กรรม หรือทางวิทยาศาสตร์ ค่าตอบแทน ที่โจทก์จ่ายให้แก่บริษัท พ. ซึ่งเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตาม กม.ของ ตปท. และมีได้ประกอบ กิจการในประเทศไทย จึงถือเป็นกำไรจากธุรกิจ มิใช่ค่าสิทธิตาม ป.ร.ฎ. มาตรา ๔๐ (๓) โจทก์จึงไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตาม ป.ร.ฎ. มาตรา ๗๐

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินให้แก่บริษัท ตปท. ที่มีได้ประกอบ
กิจการในประเทศไทย เงินได้จากการขายสินค้าหรือจากการ
ประกอบธุรกิจถือเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ม.๔๐(๘)

ซึ่ง ม.๗๐ ระบุเฉพาะเงินได้ตาม ม.๔๐ (๒)(๓)(๔)(๕)และ
(๖) เท่านั้น ที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ โดยผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้อง
หักภาษีและนำส่ง

กรณีการขายสินค้าที่ต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
ในการใช้งาน

เช่น Notebook เงินที่ได้รับจากการขายถือเป็นเงินได้
พึงประเมินตาม ม.๔๐ (๘) ผู้ขายซึ่งเป็นบริษัท ตปท. และมีได้
ประกอบกิจการในประเทศไทย ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ และผู้ซื้อ
ก็ไม่มีหน้าที่หักภาษีและนำส่งตาม ม.๗๐

เงินได้ประเภทที่ ๔ เงินได้จากเงินลงทุน ม.๔๐(๔)

เงินได้ประเภทนี้เป็นเงินได้จากการนำเงินไปลงทุนใน
ตราสารทุน เช่น หุ้น

หรือตราสารหนี้ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงิน
และประโยชน์ที่ได้จากการเป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนใน
บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

เงินได้ประเภทที่ ๔ แบ่งออกเป็น ๗ ประเภทย่อย คือ

- (ก) ดอกเบี้ย
- (ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้จาก
บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
- (ค) เงินโบนัส
- (ง) เงินลดทุน
- (จ) เงินเพิ่มทุน
- (ฉ) ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทควบเข้ากัน
- (ช) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน

ข้อสังเกต

๑. ดอกเบี้ยทุกชนิด ถือเป็นเงินได้ตาม ม.๔๐(๔)(ก)
แม้จะเป็นดอกเบี้ยซึ่งเกิดจากการผิดสัญญา ก็ถือเป็นเงินได้
ตาม ม.๔๐(๔)(ก)
๒. ในกรณีที่บริษัทควรจ่ายเป็นเงินปันผล แต่กลับไปจ่ายเป็น
หุ้นปันผล (Stock Dividend) แทน หุ้นปันผลนี้ย่อมถือเป็น
เงินได้พึงประเมินของผู้ถือหุ้น

๓. เงินได้จากกำไรฝ่ายทุน (Capital Gain)
ตาม ม. ๔๐(๔)(ข) นั้น หมายถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจาก
การโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร ฯลฯ
ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุน

เช่น ก. ซื้อหุ้นของบริษัท ข. จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ก. ขายหุ้นให้ ค. ในราคาหุ้นละ ๑๔ บาท รวมเป็นเงิน ๑๔,๐๐๐ บาท มีกำไร ๔,๐๐๐ บาท **กำไรนี้ถือเป็นกำไรฝ่ายทุนตาม ม.๔๐ (๔)(ข) ก. ต้องนำเงินได้ส่วนที่เกินกว่าที่ลงทุนคือจำนวน ๔,๐๐๐ บาท มาเสียภาษีด้วย และ ค. มีหน้าที่ต้องหักภาษีที่จ่าย ตาม ม.๕๐(๒)**

เว้นแต่ การขายหุ้นใน ตลท. จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ.๒๕๐๙) ข้อ ๒ (๒๓)

๔. เงินที่ผู้ถือหุ้นได้รับคืนเนื่องจากการลดทุน ซึ่งไม่มีกำไรหรือเงินที่กันไว้จากกำไรรวมอยู่ด้วย ไม่ถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเพราะเป็นเงินลงทุนที่ได้รับคืนเท่านั้น

๕. เงินได้ประเภทที่ ๔ ดังกล่าวทุกรายการ เนื่องจากเป็นเงินได้ที่ไม่ต้องใช้น้ำพักน้ำแรง ป.รัชฎากร จึงไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษี

**เงินได้ประเภทที่ ๕ เงินได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน
ผิดสัญญาเช่าซื้อ หรือผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน**

มาตรา ๔๐(๕) “เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจาก

(ก) การให้เช่าทรัพย์สิน

(ข) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

(ค) การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่
ซื้อมานั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว...”

เงินได้ประเภทที่ ๕ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทย่อย คือ

๑. เงินได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน

๒. เงินได้เนื่องจากการผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

๓. เงินได้เนื่องจากการผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน

เงินได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน มิได้มีความหมายจำกัด เฉพาะค่าเช่าเท่านั้น

เงินกินเปล่าหรือเงินแป๊ะเจี๊ยะ ก็ถือว่าเป็นเงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน รวมถึงประโยชน์อย่างอื่นเนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน ก็ถือเป็นเงินได้ตาม ม.๔๐(๕) ด้วย

ถ้าเป็นกรณี เช่าซื้อ หรือ ขายสินค้าเงินผ่อน จะต้องเป็นเงินได้ที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญา จึงจะเป็นเงินได้ตาม ม.๔๐(๕)

ดังนั้น ถ้าเป็นการชำระค่างวดตามปกติ จะไม่ถือเป็นเงินได้ตาม ม.๔๐(๕) แต่จะถือเป็นเงินได้จากการธุรกิจ คือ ม.๔๐(๘)

เงินได้ประเภทที่ ๖ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ

มาตรา ๔๐(๖) “เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่นซึ่งจะได้มีพระราช กฤษฎีกากำหนดชนิดไว้”

กรณีที่จะถือเป็นเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ก็ต่อเมื่อมีรายได้ ตามสัญญาจ้างทำของ

หากมีรายได้ตามสัญญาจ้างแรงงาน แม้จะใช้ความรู้ใน ทางวิชาชีพดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นเงินได้ประเภทที่ ๖ แต่ถือเป็น เงินได้ประเภทที่ ๑

เงินได้ประเภทที่ ๗ **เงินได้จากการรับเหมาทั้งแรงงานและค่าของ**

มาตรา ๔๐(๗) “เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุน
ด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ”

ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมา ที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนจัดหา
สัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ

เงินได้ประเภทนี้ **เป็นเงินได้ตามสัญญาจ้างทำของที่มีการ
รับเหมาทั้งค่าแรงและค่าของ**

ถ้าเฉพาะค่าแรง ในกรณีที่รับเหมาโดยทำงานคนเดียว
ก็จะเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ม.๔๐(๒) คือเป็นเงินได้ที่ได้มา
โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

แต่ถ้ารับเหมาโดยต้องหากองานมาช่วยทำ และเป็นคนจ่าย
ค่าแรงให้คนงาน ก็จะเป็นเงินได้จากการธุรกิจ คือ ตาม ม.๔๐(๘)

เงินได้ประเภทที่ ๘ เงินได้จากการประกอบธุรกิจ
การพาณิชย์... การอื่น ๆ

มาตรา ๔๐(๘) “เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์
การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจาก
ที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๗) แล้ว”

ป.รัชฎากร มิได้บัญญัติว่าเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี จะต้อง
เป็นเงินได้ที่ได้มาโดยชอบด้วย กม. เท่านั้น

เงินได้ที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วย กม. ก็ต้องเสียภาษีด้วย

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- กรณีที ๑ ยกเว้นตาม ป.รัชฎากร
- ” ๒ ยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง
- ” ๓ ยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา
- ” ๔ ยกเว้นตามกฎหมายอื่น

กรณีที่ ๑ ยกเว้นตาม ป.รัชฎากร

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “เงินได้พึงประเมินประเภทต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

(๑) ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือค่าพาหนะซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือ ตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงานให้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็น เฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมด ในการนั้น”

๑. ค่าเบี้ยเลี้ยง

คำว่า “**เบี้ยเลี้ยง**” หมายถึง เงินที่จ่ายให้เป็นค่าอาหาร ประจำวันในกรณีที่ออกทำงานนอกสถานที่ตั้งประจำ

“**ค่าเบี้ยเลี้ยง**” จึงหมายถึง เฉพาะค่าอาหารประจำวัน เท่านั้น

๒. ค่าพาหนะ

หมายถึง ค่าพาหนะที่ลูกจ้างได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่และได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

มาตรา ๔๒ (๒) “ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตราค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง”

มาตรา ๔๒ (๓) “เงินค่าเดินทางที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็นเพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ข้อยกเว้นนี้มีให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการกลับถิ่นเดิมและในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายใน ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่การจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง”

เช่น สมาคมหอการค้า ไทย-จีน จัดให้มีการแสดงจิว โดยนักแสดงจากต่างประเทศ ซึ่งนักแสดงไม่ได้รับค่าตอบแทน

๑. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ของนักแสดง โดยสมาคมเป็นผู้จ่าย ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม ม.๔๒ (๓)

๒. ค่าที่พักและค่าอาหารของนักแสดง โดยสมาคมเป็นผู้จ่าย ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม ม.๔๒ (๑)

๓. ค่าใช้จ่ายของนักแสดงในการเดินทางในประเทศ รวมทั้งค่าขนส่งอุปกรณ์ นักแสดงยอมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตาม ม.๔๒ (๓)

มาตรา ๔๒ (๗) “เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ
หรือค่าสอนค่าสอบที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทาง
ราชการจ่ายให้”

มาตรา ๔๒ (๘) “ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้
(ก) ดอกเบี้ยสลากออมสินหรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของ
รัฐบาลเฉพาะประเภทฝากเพื่อเรียก
(ข) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์
(ค) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณี
ที่ผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
ตลอดปีภาษีนั้น...”

มาตรา ๔๒ (๙) “การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่ ๖ ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ ๕ ตันขึ้นไป หรือแพ”

ฎ.๑๗๖๒-๑๗๖๓/๒๕๕๙ “ป.รัชฎากร มาตรา 42 บัญญัติว่า “เงินได้ ฟังประเมินประเภทต่อไปนี้จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้... (9) การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร...” บริษัทย่อมมีวัตถุประสงค์ในทางค้าหากำไรมาแบ่งปันกันในระหว่างผู้ถือหุ้น การได้หุ้นมาจึงย่อมถือว่าเป็นการได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร รายได้จากการขายหุ้นจึงเป็นเงินได้ฟังประเมินในการเสียภาษีเงินได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เห็นว่าหุ้นนั้นได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไรโดยแท้จริง

(ต่อ)

เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่กรรม มีการจดทะเบียนก่อตั้งบริษัทแล้ว โอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเข้าเป็นทุนของบริษัท มีโจทก์ทั้งสองและทายาทอื่นอีก 7 คน เป็นผู้ถือหุ้น หลังจากนั้น ยังมีการจดทะเบียนก่อตั้งบริษัทอีกหนึ่งบริษัท ต่อมาโจทก์ทั้งสองตกลงโอนขายหุ้นของตนในบริษัททั้งสองให้แก่ ป. กับพวก การที่ผู้จัดการมรดกและทายาทจัดตั้งบริษัทแล้วแบ่งหุ้นให้แก่โจทก์ทั้งสองและทายาทอื่น เป็นการสงวนผลประโยชน์รายได้ที่เกิดจากกิจการให้ตกอยู่แก่ทายาทของ ส. ที่ถือหุ้นบริษัททั้งสองไว้ต่อไป และการถือหุ้นของโจทก์ทั้งสองกับทายาทดังกล่าว ยังทำให้ได้บริหารกิจการซึ่งน่าจะคาดหมายได้ว่ามูลค่าทรัพย์สินนี้จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงถือได้ว่าการได้รับหุ้นบริษัททั้งสองเป็นเรื่องของการค้าหากำไรและมีใช้การจัดตั้งบริษัทโดยไม่มีผลประโยชน์หรือกำไรที่จะแบ่งให้ผู้ถือหุ้นแต่ประการใด จึงฟังไม่ได้ว่าโจทก์ทั้งสองได้หุ้นของบริษัทมาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไรตามมาตรา 42 (9)”

มาตรา ๔๒ (๑๐) “เงินได้ที่ได้รับจากการรับมรดก”

เงินได้จากการรับมรดก ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่อาจจะต้องเสียภาษีการรับมรดก ตาม พ.ร.บ.ภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลสำหรับเจ้ามรดกที่ถึงแก่ความตายตั้งแต่วันที่ ๑ ก.พ. ๒๕๕๙ หากผู้รับมรดกมิใช่คู่สมรสของเจ้ามรดก และได้รับมรดกมีมูลค่าเกิน ๑๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป

มาตรา ๔๒ (๑๑) “รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าใน
วิทยาการ รางวัลสลากกินแบ่ง หรือสลากออมสินของรัฐบาล
รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขันซึ่งผู้รับ
มิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสินบนรางวัลที่ทาง
ราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำ
ความผิด”

มาตรา ๔๒ (๑๒) “บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ
บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด”

มาตรา ๔๒ (๑๓) “ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด
เงินที่ได้จากการประกันภัย หรือการมาปนกิจสงเคราะห์”

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด เป็นเงินค่าเสียหายจากการทำ
ละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดต่อชีวิต
ร่างกาย หรือทรัพย์สิน

เงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดเท่านั้นที่จะได้รับยกเว้น
ถ้าหากเป็นค่าเสียหายตามสัญญา หรือเนื่องจากการผิดสัญญา หรือ
เลิกสัญญา จะไม่ได้รับการยกเว้น

ฎ. ๒๓๖๖/๒๕๑๖ “โจทก์จำเลยต่างฟ้องซึ่งกันและกันทั้งทางแพ่งและ
ทางอาญา ต่อมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยขอคืน
ค่าหุ้นและแบ่งผลกำไร โดยจำเลยยอมชำระเงินให้โจทก์ ๒๕๐,๐๐๐ บาท และโจทก์
จำเลยยอมเลิกคดีที่พิพาทกันทุกคดี เงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ที่โจทก์ได้รับจึงไม่ใช่
ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด แม้จะมีคดีอาญาที่โจทก์ฟ้องจำเลยหาว่าปลอมเอกสาร
และใช้เอกสารปลอมก็เป็นส่วนช่วยให้มีการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งดังกล่าว
เป็นผลสำเร็จ แต่โจทก์ไม่ได้เรียกค่าเสียหายอะไรในคดีอาญา จะถือว่าเงินนั้นเป็น
ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดยังไม่ได้ เงินจำนวนดังกล่าวจึงไม่เป็นเงินค่าสินไหม
ทดแทนเพื่อละเมิด ไม่ได้รับยกเว้นภาษี”

ฎ. ๓๓๕๓/๒๕๓๒ “จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ยอมจ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่โจทก์ เนื่องจากโจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยว่าจำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยไม่เป็นธรรม โดยอาศัยฐานะที่โจทก์เป็นลูกจ้างและจำเลยเป็นนายจ้าง เงินค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับจากจำเลย จึงเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๔๐ (๑) ซึ่งกำหนดให้เป็นเงินได้พึงประเมิน หากใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดตามมาตรา ๔๒ (๑๓) ไม่ จำเลยซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินดังกล่าวจึงมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๕๐”

ฎ. ๔๐๘/๒๕๕๐ “เงินหรือประโยชน์จากการให้เช่าทรัพย์สินเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ป.รัชฎากร มาตรา ๔๐ (๕)(ก) ที่จะนำไปคำนวณภาษีเงินได้ แต่เงินค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับตามคำพิพากษาถือเป็นค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดที่จำเลยทั้งสองอาศัยในอาคารพิพาทโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา ๔๒ (๑๓) จำเลยทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีแทนโจทก์และไม่มีสิทธิหักภาษีเงินได้ดังกล่าวจากโจทก์”

มาตรา ๔๒ (๑๕) “เงินได้ของชาวนาที่ได้จากการขายข้าวอันเกิดจากกสิกรรมที่ตนและครอบครัวได้ทำเอง”

เฉพาะเงินได้ของเกษตรกรที่เป็นชาวนาเท่านั้น และต้องเป็นเงินได้จากการขายข้าวเท่านั้น และยังต้องเป็นข้าวที่เกิดจากการทำนาเองหรือครอบครัวช่วยกันทำ จึงจะได้รับยกเว้นภาษี

ถ้าเป็นการจ้างผู้อื่นทำนา เงินได้จากการขายข้าวไม่ได้รับยกเว้น

มาตรา ๔๒ (๑๖) “เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดกซึ่งต้องเสียภาษีตามความในมาตรา ๕๗ ทวิ”

มาตรา ๔๒ (๑๗) “เงินได้ตามที่จะได้กำหนดยกเว้นโดย
กฎกระทรวง”

มาตรา ๔๒ (๒๕) “เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตน
ได้รับจากกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกัน
สังคม”

มาตรา ๔๒ (๒๖) “เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม เฉพาะเงินได้จากการโอนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น ในส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาทต่อบุตรหนึ่งคนตลอดปีภาษีนั้น”

มาตรา ๔๑ ทวิ บัญญัติว่า ในการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน ให้ถือว่า **ผู้โอน**เป็นผู้มีเงินได้ และต้องเสียภาษีเงินได้จากมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่โอน

ส่วน**ผู้รับโอน**ไม่ถือว่าเป็นผู้มีเงินได้ตาม กม. จึงไม่ต้องนำมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับมาถือเป็นเงินได้

มาตรา ๔๒ (๒๗) “เงินได้ที่ได้รับจากการอุปการะหรือจากการให้โดยเสน่หาจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น”

มาตรา ๔๒ (๒๘) “เงินได้ที่ได้รับจากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องจากในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้ จากบุคคลซึ่งมิใช่บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น”

มาตรา ๔๒ (๒๙) “เงินได้ที่ได้รับการให้โดยเสน่หา ที่ผู้ให้แสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่าจะมีความประสงค์ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ข้อสังเกต เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี เป็นการยกเว้นในเวลาที่ได้รับเงินได้นั้น ส่วนเวลาขายทรัพย์สินที่ได้รับนั้นไป จะได้รับยกเว้นภาษีหรือไม่ ต้องดูมาตรา ๔๒ (๙)

มาตรา ๔๒ (๙) “การขายสิ่งหามิทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสิ่งหามิทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่ ๖ ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ ๕ ตันขึ้นไป หรือแพ”

กรณีที ๒ ยกเว้นตามกฎกระทรวง เช่น

๑. กิจการโรงเรียนเอกชน
๒. ค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้
๓. เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้าน หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
๔. เงินได้จากการขายอสังหามิทรัพย์บางกรณี
๕. การขายหลักทรัพย์ใน ตลท.

๖. เงินค่าทดแทนจากการถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๗. เครื่องแบบซึ่งลูกจ้างได้รับจากนายจ้าง

๘. เงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

๙. เงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญ

ข้าราชการ

๑๐. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ เฉพาะ
กรณีที่มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้น
ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ตลอดปีภาษีนั้น

๑๑. ค่าชดเชยจากการถูกเลิกจ้าง

๑๒. เงินได้ที่ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า ๖๕ ปีบริบูรณ์ ได้รับ เฉพาะ
ส่วนที่ไม่เกิน ๑๙๐,๐๐๐ บาท

กรณีที่ ๓ ยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา

เช่น พ.ร.ฎ. ฉบับที่ ๑๐ มาตรา ๔ ให้ยกเว้นบรรดารัฐากรประเภทต่าง ๆ ที่เรียกเก็บตาม ป.รัษฎากร แก่ องค์การสหประชาชาติ สถานทูต และเจ้าหน้าที่ ฯลฯ

กรณีที่ ๔ ยกเว้นตามกฎหมายอื่น

เช่น ค่าแห่งกู้ตวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่นจากผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามสัญญาที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะ กก.ส่งเสริมการลงทุน ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมฯ มาตรา ๓๓

เมื่อใดจึงจะถือว่าเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้น
(การรับรู้เงินได้พึงประเมิน)

มีอยู่ ๒ เกณฑ์ คือ

๑. เกณฑ์เงินสด (Cash Basis)
๒. เกณฑ์สิทธิ (Accrual Basis)

๑. **เกณฑ์เงินสด (Cash Basis)** คือ เกณฑ์การรับรู้รายได้ และรายจ่ายที่ยึดหลักว่า รายได้และรายจ่ายจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

๒. เกณฑ์สิทธิ (Accrual Basis) คือ เกณฑ์การรับรู้รายได้ และรายจ่ายที่ยึดหลักว่า รายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นของ รอบระยะเวลาบัญชีใด ก็ให้ถือเป็นรายได้และรายจ่ายของรอบ ระยะเวลาบัญชีนั้น ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะได้รับเงินสดหรือ จ่ายเงินสดออกไปแล้วหรือไม่

เช่น วันที่ ๒๐ ธ.ค. ๒๕๖๔ นายเอ ขายเครื่องคอมพิวเตอร์ ราคา ๕๐,๐๐๐ บาท ให้นายบี โดยส่งมอบสินค้าให้ในวันเดียวกัน ตกลงชำระราคาในวันที่ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๕

ดังนั้น จะถือว่านายเอ มีเงินได้จากการขายสินค้า ๕๐,๐๐๐ บาท เกิดขึ้นในปีภาษีใด

ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีธุรกิจเฉพาะ (Specific Business Tax)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

1. เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือ นิติบุคคล
2. ประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ และ
3. ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

กิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ (ม.91/2)

1. การธนาคาร
2. การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์
3. การรับประกันชีวิต
4. การรับจำนำ
5. การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์
6. การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร
7. การขายหลักทรัพย์
8. การประกอบกิจการอื่นตามที่กำหนดโดย พ.ร.ฎ.

กรณีที่ไม่ถือเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ.749/2553

โจทก์ประกอบกิจการโรงงานน้ำตาล เมื่อชาวไร่อ้อยมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อลงทุนปลูกอ้อย โจทก์จะจ่ายเงินให้ชาวไร่อ้อยตามจำนวนที่ชาวไร่อ้อยจะใช้ โดยมีข้อตกลงว่าเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวจะนำอ้อยมาขายให้แก่โจทก์โดยหักหนี้ โจทก์ไม่ได้คิดดอกเบี้ยจากชาวไร่อ้อยและโจทก์ได้จ่ายเงินให้ชาวไร่อ้อยก่อนที่โจทก์จะขายใบอนุญาตประกอบโรงงานน้ำตาล **จึงไม่เข้าลักษณะเป็นการประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์** อันอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตาม ป.ร.ฎ. ม.91/2 (5)

กรณีที่ไม่ถือเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ.749/2553

แม้โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากผู้ถือหุ้นที่ค้างชำระได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1122 แต่ดอกเบี้ยกรณีลูกหนี้ค้างชำระเป็นค่าตอบแทนที่โจทก์เรียกเก็บเนื่องจากการใช้เงินค่าหุ้นการจัดตั้งบริษัทซึ่งกระทำเพียงคราวเดียว หากใช้เป็นดอกเบี้ยของกิจการโจทก์ที่จะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ตาม ป.ระกฏากร ม.91/2 (5)

กรณีที่ไม่ถือเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ.749/2553

โจทก์ให้กรรมการบริษัทกู้ยืมเงินหลายครั้งโดยไม่คิดดอกเบี้ยโดยไม่มีเหตุอันสมควรถือได้ว่าเป็นการประกอบกิจการโดยปกติทางการค้าของโจทก์อันเป็นการประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์

แม้โจทก์ไม่มีวัตถุประสงค์หลักในการให้กู้ยืมเงิน แต่การที่โจทก์ให้บริษัทในกลุ่มเดียวกันกู้ยืมเงินหลายราย ถือได้ว่าเป็นการประกอบกิจการโดยปกติทางการค้าของโจทก์อันเป็นการประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์จึงต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วย
การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541

- มาตรา 4 ให้การขายอสังหาริมทรัพย์เฉพาะที่ต้องจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังต่อไปนี้ เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตาม ม.91/2 (6) แห่ง ป.รัษฎากร
 - (1) การขายอสังหาริมทรัพย์ของผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ตาม กม.ว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดิน
 - (2) การขายห้องชุดของผู้ประกอบกิจการซึ่งเป็นผู้ขอจดทะเบียนอาคารชุด ตาม กม.ว่าด้วยอาคารชุด
 - (3) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อขาย รวมถึงการขายที่ดินอันเป็นที่ตั้งของอาคารดังกล่าว
 - (4) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตาม (1) (2) หรือ (3) เฉพาะกรณีที่มีการแบ่งขายหรือมีการแบ่งแยกไว้เพื่อขาย โดยได้จัดทำถนนหรือสิ่ง สาธารณูปโภคอื่น หรือให้ค้ำประกันว่าจะจัดให้มีสิ่งดังกล่าว
 - (5) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ขายมีไว้ใน การประกอบกิจการเฉพาะของนิติบุคคล ตาม ม.77/1 แห่ง ป.รัษฎากร
 - (6) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) ที่ได้กระทำภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้นำซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วย
การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541

เว้นแต่

- (ก) การขายหรือการถูกเวนคืนตาม กม.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ข) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก
- (ค) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็นสถานที่อยู่อาศัยอันเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้ขายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตาม กม.ว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้นำซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น ในกรณีที่ที่ดินและอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างตาม (ค) ได้มาไม่พร้อมกัน กำหนดเวลาห้าปีตามความใน (6) ให้ถือตามระยะเวลาการได้มาซึ่งที่ดินหรืออาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่ได้มาภายหลัง

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วย การขายอสังหาริมทรัพย์ทางค้ำหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541

เว้นแต่

- (ง) การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดย ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายของตน แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม
- (จ) การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ทางมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรมซึ่งเป็นทายาทโดยธรรม
- (ฉ) การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลตาม ม. 2 แห่ง ป.รัษฎากร โดยไม่มีค่าตอบแทน
- (ช) การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ กับส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลตาม ม.2 แห่ง ป.รัษฎากร เฉพาะในกรณีที่ว่าส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลนั้นมิได้มีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นอย่างอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ที่แลกเปลี่ยนนั้น

กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ.5566/2540

โจทก์ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบัตรเครดิต แต่ปรากฏว่าธุรกิจบัตรเครดิตเป็นธุรกิจที่ธนาคารหลายแห่งประกอบอยู่เป็นปกติ จึงถือได้ว่าการประกอบธุรกิจของโจทก์**เป็นการประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์** โจทก์ได้ให้บริการแก่สมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตของโจทก์ในการเบิกถอนเงินสดจากเครื่องเบิกถอนเงิน เอ.ที.เอ็ม.ของธนาคารต่าง ๆ ที่ทำสัญญาไว้กับโจทก์ได้ โดยโจทก์จะคิดค่าธรรมเนียมผู้ถอนในอัตราร้อยละ 5 ของยอดเงินที่เบิกถอน บวกด้วยค่าบริการครั้งละ 100 บาท แม้โจทก์จะมีใช้ธนาคาร แต่ประกอบกิจการให้เบิกถอนเงินสดจากเครื่องได้เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ จึงถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ รายรับจากค่าธรรมเนียมการเบิกถอนเงินจากเครื่องของโจทก์จึงต้องเสียภาษีการค้า

กรณีที่ไม่ถือเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ. 8581/2551

เมื่อที่ดินที่โจทก์และ ก. ต่างฝ่ายต่างจดทะเบียนโอนให้ซึ่งกันและกันนั้น เดิมเป็นกรรมสิทธิ์รวมของทั้งสองฝ่าย แต่ได้เปลี่ยนสภาพการถือกรรมสิทธิ์รวมมาเป็นกรรมสิทธิ์ของแต่ละฝ่ายตามส่วนของตน อันเข้าลักษณะเป็นการแบ่งทรัพย์สินกันเองระหว่างเจ้าของรวม ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1364 แม้เนื้อที่ที่เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมแต่ละคนได้รับแตกต่างกัน แต่ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้รับประโยชน์ซึ่งอาจคิดคำนวณเป็นเงินเพิ่มขึ้นจากส่วนที่โจทก์ได้รับส่วนแบ่งมากกว่า ก. กรณีมิใช่การโอนที่เป็นการขายตาม ป.รัชฎากร มาตรา 91/1 (4) จึงไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

กรณีที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ. 2553/2544

ตาม ม.3 (5) แห่ง พ.ร.ฎ.ออกตามความใน ป.รัชฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 244) พ.ศ.2534 อสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ในการประกอบกิจการ ตามมาตราดังกล่าว หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการประกอบกิจการ และมีไว้เพื่อใช้ในการประกอบกิจการ แม้ยังมีได้นำมาใช้ประกอบกิจการก็ตาม เมื่อโจทก์ซื้อที่ดินไว้เพื่อพัฒนาเป็นวิทยาเขตแห่งใหม่ซึ่งเป็นกิจการที่อยู่ในวัตถุประสงค์ของโจทก์ ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ในการประกอบกิจการ แม้วัตถุประสงค์ของโจทก์มิได้มุ่งแสวงหากำไร แต่การขายที่ดินดังกล่าวเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่โจทก์มีไว้ในการประกอบกิจการจึงต้องถือว่าเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร

กรณีที่ไม่ถือเป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ฎ. 420/2551

โจทก์จดทะเบียนโอนที่ดินทั้ง 11 แปลง ของโจทก์ให้แก่วัด ถือเป็นการขายตาม ป.รัชฎากร มาตรา 91/1 (4) ที่ได้กระทำภายในห้าปีนับแต่วันที่โจทก์ได้มา แต่ผู้ที่ดินที่โอนที่ดินให้มีฐานะเป็นวัดตาม พ.ร.บ.คณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และเป็นการโอนให้โดยไม่มีค่าตอบแทน ทั้งที่ดินดังกล่าวติดต่อกันและเป็นผืนเดียวกันและอยู่ติดกับที่ดินที่ตั้งวัด ใช้ในการจัดกิจกรรมของวัด และเป็นลานกีฬาของชุมชน **แสดงให้เห็นถึงเจตนาของโจทก์ที่ต้องการบริจาคที่ดินเพื่อเป็นการกุศลจึงไม่ใช่การขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไร** โจทก์จึงไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

**ถ้าได้ที่ดินกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างมาไม่พร้อมกัน
กำหนดเวลาห้าปีให้ถือตามระยะเวลาการได้มาซึ่งที่ดิน หรือ
อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่ได้มาภายหลัง**

- ซื้อที่ดินมา 5 ตุลาคม 2536
- ต่อมาปลูกสร้างอาคารลงในที่ดิน เมื่อ 3 ตุลาคม 2541
- ขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างไป เมื่อ 30 ธันวาคม 2541

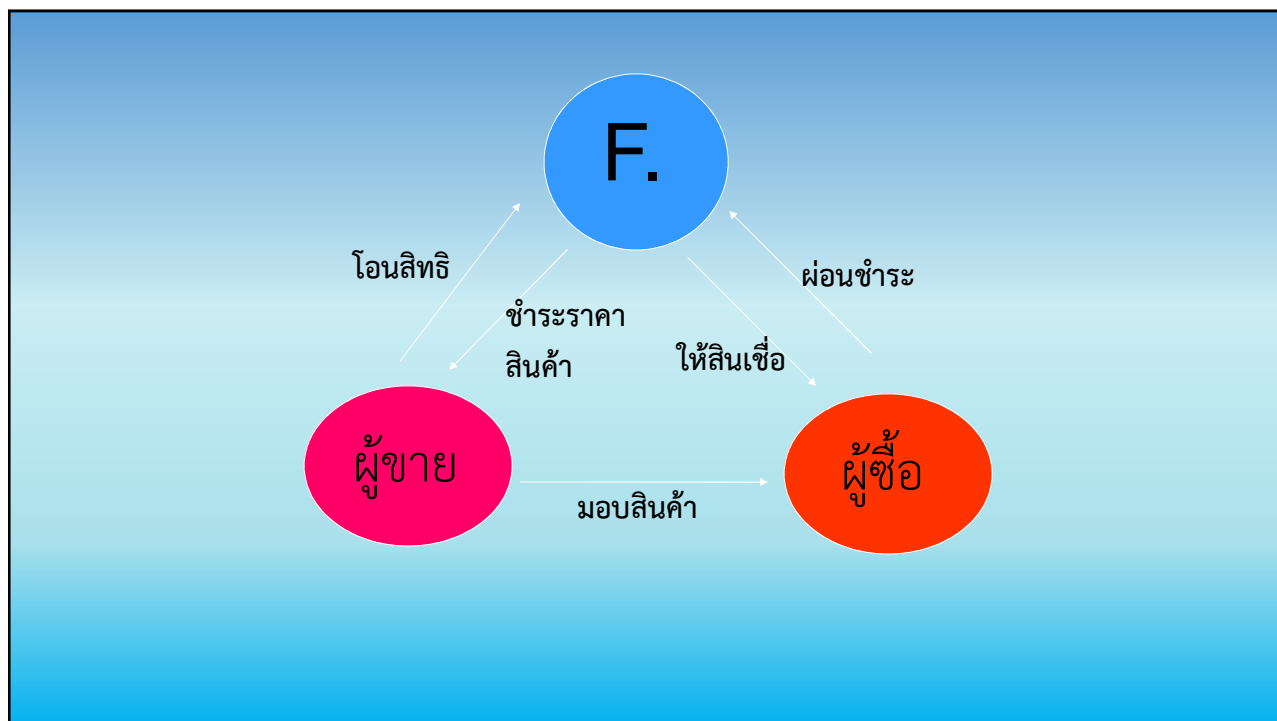
“กิจการซื้อและขายคืนหลักทรัพย์”

หมายความว่า กิจการที่มีการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อหลักทรัพย์และผู้ขายหลักทรัพย์ว่า ผู้ซื้อหลักทรัพย์ตกลงซื้อหลักทรัพย์จากผู้ขายหลักทรัพย์ โดยผู้ซื้อหลักทรัพย์จะขายคืนหลักทรัพย์ในอนาคตตามกำหนดเวลา และในราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า

“ธุรกิจแพ็คเกจออริง”

หมายความว่า ธุรกิจที่ผู้ขายสินค้าตกลงจะโอนทรัพย์สินที่จะได้รับจากการชำระหนี้จากผู้ซื้อสินค้า ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจแพ็คเกจออริง โดยผู้ประกอบการธุรกิจแพ็คเกจออริงตกลงจะให้สินเชื่อซึ่งรวมถึงการให้กู้ยืมและการทดลองจ่ายแก่ผู้ขายสินค้า และรับที่จะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (ก) จัดให้มีบัญชีทรัพย์สินที่จะได้รับจากการรับชำระหนี้
- (ข) เรียกเก็บทรัพย์สินที่จะได้รับจากการชำระหนี้
- (ค) รับผิดชอบในหนี้ที่ลูกหนี้ผิดนัด

กิจการเฉพาะอย่างที่ไม่เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับกิจการ
ที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
(ไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ)

ตัวอย่าง ผู้ประกอบการค้าที่ดินและบ้านจัดสรร นอกจากประกอบกิจการดังกล่าวแล้ว
ยังประกอบกิจการขายเครื่องตกแต่งบ้าน และให้บริการรักษาความปลอดภัย ด้วย

- กิจการค้าที่ดินและบ้านจัดสรร (เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ)
- กิจการขายเครื่องตกแต่งบ้านและกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัย (เสีย
ภาษีมูลค่าเพิ่ม)

**กิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ แต่มี
พ.ร.ฎ. กำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม**

เช่น พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 246 กำหนดให้กิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการ
ที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีดังนี้คือ

1. การให้บริการเช่าสังหาริมทรัพย์
2. การให้บริการใช้บัตรเครดิต
3. การให้บริการที่ปรึกษาการลงทุน
4. การให้เช่าทรัพย์สิน
5. การให้บริการนายหน้าและตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์
6. การให้บริการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์
7. การให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง และไม่มีฐานภาษีธุรกิจเฉพาะตามที่กำหนดไว้

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

1. เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือ นิติบุคคล
2. ประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ และ

3. ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

(ธนาคารไทย ไปเปิดสาขาในต่างประเทศ)

(ธนาคารต่างประเทศ มีรายได้ผ่านสาขาในประเทศไทย)